

የኢትዮጵያ አንድነት እና ልማት ፓርቲ (ኢአልፓ)

የፓርቲ ፕሮግራም (ረቂቅ)

በመስራች አባላት የፀደቀ

መግቢያ	6
የፓርቲው ራዕይ፣ ተልዕኮና መሰረታዊ እሴቶች	7
ራዕይ (Vision)	7
ተልዕኮ (Mission)	7
መሰረታዊ እሴቶች (Core Values)	7
ምዕራፍ አንድ፡ የፖለቲካ ፕሮግራም	8
1.1 የፓርቲው የርዕዮተ ዓለም አቅጣጫ	8
1.2 የምንከተለው የፖለቲካ ሥርዓት	8
1.2.1 የዴሞክራሲ ዓይነት	9
1.2.2 የመንግስት አወቃቀር (ፌዴራሊዝም)	9
1.2.3 የምርጫ ሥርዓት	9
1.3 የመንግስት አካላት አደረጃጀትና ሥልጣን	9
1.3.1 ህግ አውጪ አካል (የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ፓርላማ)	9
1.3.2 ህግ አስፈጻሚ አካል	10
1.3.3 ህግ ተርጓሚ አካል	10
1.4 ሰብዓዊና ዴሞክራሲያዊ መብቶች	10
1.4.1 የህይወት፣ የአካል ደህንነትና የክብር መብቶች	10
1.4.2 የሲቪልና የፖለቲካ መብቶች	11
1.4.3 የኢኮኖሚ፣ ማህበራዊና ባህላዊ መብቶች	12
1.4.4 የቡድን መብቶች	12
1.5 የመብቶች አፈጻጸምና የጥበቃ ተቋማት	12
ምዕራፍ ሁለት፡ የኢኮኖሚ ፖሊሲና የልማት መርሆች	13
2.1 የኢኮኖሚ ሥርዓት ምርጫችንና መሰረታዊ መርሆች	13
2.2 የግብርና ልማት	14
2.2.1 የአርሶ አደሩን ምርታማነትና የኑሮ ደረጃ ማሻሻል	14
2.2.2 የምግብ ዋስትናን ማረጋገጥና የገበያ ትስስርን ማጠናከር	14
2.2.3 የገጠር መሠረተ ልማት ልማት	14
2.3 የኢንዱስትሪ ልማት	14
2.3.1 የግሉን ዘርፍ መሪነት ማረጋገጥ	14
2.3.2 የሥራ ዕድል ፈጠራና እሴት መጨመር	14
2.3.3 የቴክኖሎጂ ሽግግርና የክህሎት ልማት	15
2.4 የአገልግሎት ዘርፍ ልማት	15
2.4.1 የቱሪዝም ዘርፍ	15
2.4.2 የኢንፎርሜሽንና ኮሙኒኬሽን ቴክኖሎጂ (ICT)	15
2.4.3 የፋይናንስ አገልግሎቶች	15
2.4.4 የትራንስፖርትና ሎጅስቲክስ	15
2.5 የሥራ ዕድል ፈጠራ	15
2.5.1 ሁሉን አቀፍ የሥራ ዕድል ፈጠራ ስትራቴጂ	15
2.5.2 የወጣት ሥራ ፈጣሪዎችን መደገፍ	15
2.5.3 የሙያና የቴክኒክ ሥልጠና (TVET) ማጠናከር	15
2.5.4 የህዝብ የሥራ ፕሮግራሞች (Public Works Programs)	16
2.6 የንግድና ኢንቨስትመንት ፖሊሲ	16

2.6.1 የሀገር ውስጥና የውጭ ቀጥተኛ ኢንቨስትመንት (FDI) ማበረታታት	16
2.6.2 የኤክስፖርት ዘርፉን ማሳደግ	16
2.6.3 የቀጠናዊ የኢኮኖሚ ትስስርን ማጠናከር	16
2.6.4 የውድድር ፖሊሲና የሽማግሌ ጥበቃ	16
2.7 የፌስካልና የገንዘብ ፖሊሲ	16
2.7.1 የፌስካል ፖሊሲ (የመንግስት ገቢና ወጪ)	16
2.7.2 የገንዘብ ፖሊሲ (Monetary Policy)	17
2.8 የመሠረተ ልማት ልማት	17
2.9 የተፈጥሮ ሀብትና መሬት አጠቃቀም	17
2.10 የፋይናንስና ባንክንግ ዘርፍ	17
ምዕራፍ ሦስት፡ የማህበራዊ ፕሮግራም	18
3.1 ድህነትን ማስወገድና የምግብ ዋስትናን ማረጋገጥ	18
3.1.1 የተቀናጀ የድህነት ቅነሳ ስትራቴጂ	18
3.1.2 የማህበራዊ ጥበቃ መረብ (Social Safety Net) ማጠናከር	18
3.1.3 የምግብ ዋስትናን ማረጋገጥ	18
3.2 የሰው ኃይል ልማት	18
3.3 ትምህርት	19
3.3.1 ጥራት ያለውና ሁሉን አቀፍ ትምህርት ለሁሉም	19
3.3.2 የትምህርት ጥራት ማሻሻያ	19
3.3.3 የቴክኒክና ሙያ ትምህርትና ሥልጠና (TVET) ማዘመን	19
3.3.4 ልዩ ፍላጎት ላላቸውና ለተጋላጭ ቡድኖች ትምህርት	19
3.3.5 ቅድመ-መደበኛ ትምህርት (መዋለ ህጻናት)	19
3.4 የጤና አገልግሎት	19
3.4.1 ሁሉን አቀፍ የጤና ሽፋን (Universal Health Coverage) ማረጋገጥ	19
3.4.2 የጤና ተቋማት ጥራትና ተደራሽነት ማሻሻል	20
3.4.3 የጤና መድሃኒት ሥርዓት ማስፋፋት	20
3.4.4 የእናቶችና ህጻናት ጤና	20
3.4.5 የተላላፊና ተላላፊ ያልሆኑ በሽታዎች ቁጥጥርና መከላከል	20
3.4.6 የአዕምሮ ጤና አገልግሎት	20
3.5 የሴቶች መብትና ሁለንተናዊ ተሳትፎ	20
3.5.1 የሥርዓተ-ፆታ እኩልነትን በተግባር ማረጋገጥ	20
3.5.2 ሴቶችን ከጥቃትና ከጎጂ ልማዳዊ ድርጊቶች መጠበቅ	20
3.5.3 የሴቶችን የፖለቲካ ተሳትፎ ማሳደግ	21
3.5.4 የሴቶችን የኢኮኖሚ ማብቃት	21
3.5.5 የሴቶች የጤና አገልግሎት ተደራሽነት	21
3.6 የወጣቶች ጉዳይ	21
3.6.1 የወጣቶችን ሁለንተናዊ ተሳትፎ ማረጋገጥ	21
3.6.2 የትምህርትና የክህሎት ልማት ለወጣቶች	21
3.6.3 የሥራ ዕድል ፈጠራ ለወጣቶች	21
3.6.4 የወጣት ሥራ ፈጣሪዎችን ማበረታታት	21
3.6.5 የወጣቶች የሲቪክና የፖለቲካ ተሳትፎ	21
3.6.6 ስፖርት፣ መዝናኛና የፈጠራ ሥራዎች	21
3.7 የአካል ጉዳተኞች መብትና ተሳትፎ	22
3.7.1 ሁሉን አቀፍ ማህበረሰብ መገንባት	22
3.7.2 ተደራሽነትን ማረጋገጥ (Accessibility)	22
3.7.3 ሁሉን አቀፍ ትምህርትና የሥራ ዕድል	22
3.7.4 የጤና፣ የማገገሚያና የድጋፍ አገልግሎቶች	22

3.7.5 የማህበራዊ ጥበቃና የኢኮኖሚ ማብቃት	22
3.7.6 የግንዛቤ ማስጨበጫና የአመለካከት ለውጥ	22
3.8 የወላጅ አልባ ህጻናትና የአረጋውያን እንክብካቤ	22
3.8.1 የወላጅ አልባ ህጻናት ጥበቃና እንክብካቤ	22
3.8.2 የአረጋውያን ክብርና ደህንነት	23
ምዕራፍ አራት፡ የጸጥታ፣ የውጭ ግንኙነትና የመገናኛ ብዙሃን ፖሊሲ	23
4.1 የሀገር መከላከያ ሰራዊት፣ ፖሊስና የደህንነት ተቋማት	23
4.1.1 አጠቃላይ መርሆዎች	23
4.1.2 የሀገር መከላከያ ሰራዊት	23
4.1.3 የፖሊስ ተቋም (የፌዴራልና የ"ክፍለ ሀገር" ፖሊስ)	24
4.1.4 የደህንነት (የሰላላ) ተቋም	24
4.1.5 የጸጥታ ተቋማት አመራሮች አሟላጭ	24
4.2 የውጭ ግንኙነትና የዲፕሎማሲ ፖሊሲ	24
4.2.1 መሰረታዊ መርሆዎች	24
4.2.2 ከጎረቤት ሀገሮች ጋር ያለን ግንኙነት (የአፍሪካ ቀንድ)	24
4.2.3 ከአፍሪካ ህብረትና ከሌሎች ቀጠናዊ ድርጅቶች ጋር ያለን ተሳትፎ	25
4.2.4 ከዓለም አቀፍ የኃይል ማዕከላት ጋር ያለን ግንኙነት	25
4.2.5 የኢኮኖሚ ዲፕሎማሲ	25
4.2.6 የዳያስፖራ ተሳትፎ	25
4.3 የመገናኛ ብዙሃን ፖሊሲ	25
4.3.1 የፕሬስ ነጻነትና የመረጃ ተደራሽነት	25
4.3.2 የመገናኛ ብዙሃን ብዝሃነትና ባለቤትነት	25
4.3.3 የጋዜጠኞች መብት፣ ደህንነትና የሙያ ብቃት	25
4.3.4 የዲጂታል ሚዲያና የኢንተርኔት አስተዳደር	25
ምዕራፍ አምስት፡ ልዩ ልዩ የፖሊሲ ትኩረቶች	26
5.1 የሳይንስ፣ ቴክኖሎጂና ኢኖቬሽን ፖሊሲ	26
5.1.1 የምርምርና የልማት (R&D) አቅም ግንባታ	26
5.1.2 የሳይንስና ቴክኖሎጂ ትምህርት (STEM) ማጠናከር	26
5.1.3 የዲጂታል ትራንስፎርሜሽንና የኢንፎርሜሽን ቴክኖሎጂ (ICT) ልማት	26
5.1.4 የኢኖቬሽንና የሥራ ፈጠራ ሥነ-ምህዳር (Ecosystem) መገንባት	26
5.1.5 የአዕምሯዊ ንብረት (Intellectual Property) መብቶች ጥበቃ	26
5.2 የአካባቢ ጥበቃና የአየር ንብረት ለውጥ	26
5.2.1 የተቀናጀ የአካባቢ ጥበቃ ፖሊሲ	26
5.2.2 የአየር ንብረት ለውጥን መቆቋምና መቀነስ	27
5.2.3 የኢንዱስትሪና የከተሞች የአካባቢ አስተዳደር	27
5.3 የከተሞች ልማትና አስተዳደር ፖሊሲ	27
5.3.1 የተቀናጀ የከተሞች ፕላንና የመሠረተ ልማት ልማት	27
5.3.2 የከተማ ኢኮኖሚና የሥራ ዕድል	27
5.3.3 የከተማ አስተዳደርና የህዝብ ተሳትፎ	27
5.3.4 አረንጓዴና ለኑሮ ምቹ ከተሞች	28
5.4 የባህልና የቱሪዝም ፖሊሲ	28
5.4.1 የባህል ብዝሃነት ጥበቃና ማጎልበት	28
5.4.2 የቱሪዝም ዘርፍ ልማት	28
5.4.3 የኪነ-ጥበብ ዘርፎችን መደገፍ	28
5.5 የስፖርት ፖሊሲ	28

5.5.1 ስፖርት ለሁሉም	28
5.5.2 የስፖርት መሠረተ ልማትና የላቀ ውጤት	28
5.6 የሀገራዊ ምክክርና የእርቅ ሂደት	28
5.6.1 ሁሉን አቀፍ የሀገራዊ ምክክር መድረክ	29
5.6.2 የእርቅና የፍትህ ሂደቶች	29
5.6.3 የሰላም ግንባታና የግጭት መከላከል	29
ማጠቃለያ.....	30
የፖርቲው ጥሪ ለህዝብ	30

መግቢያ

ውድ የኢትዮጵያ ህዝብ፤

ሀገራችን ኢትዮጵያ፤ የረጅም ዘመን ታሪክ፤ የኩሩ ህዝቦችና የብሩህ ተስፋ ባለቤት ብትሆንም፤ ላለፉት በርካታ ዓመታት ውስብስብ በሆኑ የፖለቲካ፤ የኢኮኖሚና የማህበራዊ ችግሮች ስትታመስ ቆይታለች። የዴሞክራሲ እጦት፤ የሰብዓዊ መብቶች መጣስ፤ የህግ የበላይነት መላላት፤ የኢኮኖሚ አለመረጋጋት፤ የተንሰራፋ ድህነት፤ የማህበራዊ ፍትህ መጓደልና በህዝቦች መካከል የመተማመን መሸርሸር የሀገራችንን የዕድገት ጉዞ በእጅጉ አጓጉሎታል።

የኢትዮጵያ አንድነት እና ልማት ፓርቲ (ኢአልፓ) የተመሰረተው እነዚህን ዘርፈ ብዙ ችግሮች በመገንዘብና ለሀገራችን ዘላቂ ሰላም፤ ሁሉን አቀፍ ዴሞክራሲ፤ ፈጣንና ፍትሃዊ ልማት እንዲሁም የዜጎችን የማይገሰስ መብትና ክብር ለማረጋገጥ በሚደረገው ሀገራዊ ጥረት የበኩሉን አስተዋጽኦ ለማበርከት ነው። ፓርቲያችን፤ የኢትዮጵያን ብዝሃነት ያከበረ፤ በዜጎች እኩልነት ላይ የተመሰረተ ጠንካራ ሀገራዊ አንድነት እንዲገነባ፤ የህግ የበላይነት እንዲሰፍን፤ የመንግስት ተቋማት ለህዝብ ተጠያቂ እንዲሆኑና የሀገራችን የተፈጥሮና የሰው ኃይል ሀብት ለሁሉም ዜጎች ፍትሃዊ ተጠቃሚነት እንዲውል በማመን የተቋቋመ የህዝብ ድርጅት ነው።

ይህ የፓርቲ ፕሮግራም የኢአልፓን መሰረታዊ መርሆዎች፤ የፖለቲካ፤ የኢኮኖሚና የማህበራዊ ፖሊሲ አቅጣጫዎች እንዲሁም ሀገራችንን ከገባችበት አዘቅት አውጥተን ወደ ብልጽግና ጎዳና ለማምራት ያለንን ራዕይና ዝርዝር እቅዶች የሚያሳይ የመንገድ ካርታ ነው። ፕሮግራሞችን በሰፊ የህዝብ ውይይትና የባለሙያዎች ጥናት የበለጸገ እንዲሆን ጥረት ያደረግን ሲሆን፤ በየጊዜውም ከሀገራችን ተጨባጭ ሁኔታና ከህዝባችን ፍላጎት ጋር እየተጣጣመ የሚሻሻል ህያው ሰነድ እንዲሆን እናደርጋለን።

ኢአልፓ፤ የኢትዮጵያ ህዝብ በጋራ በመቆም፤ በመተባበርና በመደጋገፍ ሀገሩን ወደ ላቀ የሥልጣኔ ማማ ላይ እንደሚያደርሳት ጽኑ እምነት አለው። ይህንን ታሪካዊ ኃላፊነት ለመወጣትና ለውጥን እውን ለማድረግ በሚደረገው ጉዞ ሁሉ የኢትዮጵያ ህዝብ ከጎናችን እንዲቆም ጥሪያችንን እናቀርባለን።

የፓርቲው ራዕይ፣ ተልዕኮና መሰረታዊ እሴቶች

ራዕይ (Vision):

በኢትዮጵያ የህግ የበላይነት የሰፈነባት፣ ዜጎች በነጻነትና በእኩልነት የሚኖሩባት፣ ሰብዓዊና ዴሞክራሲያዊ መብቶች የተከበሩባት፣ ጠንካራ ሀገራዊ አንድነት በብዝሃነት ላይ የተገነባባት፣ ፈጣንና ዘላቂ ልማት የተረጋገጠባት፣ ድህነት የተወገደባትና በዓለም አቀፍ መድረክ የተከበረችና ተጽዕኖ ፈጣሪ ሀገር ሆና ማየት።

ተልዕኮ (Mission):

የኢትዮጵያን ህዝብ በማስተባበርና በማሳተፍ፣ በሰላማዊና በዴሞክራሲያዊ የፖለቲካ ትግል አማካኝነት፣ የሀገራችንን ዘርፈ ብዙ ችግሮች በመፍታት፣ ሁሉን አቀፍ ዴሞክራሲያዊ ሥርዓት በመገንባት፣ የህግ የበላይነትን በማስፈን፣ የዜጎችን መብትና ነጻነት በማረጋገጥ፣ ፍትሃዊና ቀጣይነት ያለው የኢኮኖሚና የማህበራዊ ልማት በማምጣት የኢትዮጵያን ህዳሴ እውን ማድረግ።

መሰረታዊ እሴቶች (Core Values):

1. **ሀገራዊ አንድነት በብዝሃነት:** የኢትዮጵያን ሉዓላዊነትና የግዛት አንድነት በማስጠበቅ፣ የሁሉም ብሄር-ብሄረሰቦችና ህዝቦች ማንነት፣ ባህልና ቋንቋ እንዲከበርና እንዲያብብ በማድረግ፣ በዜግነት ላይ የተመሰረተ ጠንካራ ሀገራዊ አንድነት መገንባት።
2. **ዴሞክራሲና የህዝብ ተሳትፎ:** የህዝብ የሥልጣን ባለቤትነትን ማረጋገጥ፣ ነጻና ፍትሃዊ ምርጫን ማስፈን፣ የሀሳብ በነጻነት የመግለጽና የመደራጀት መብቶችን ማክበር፣ በውሳኔ አሰጣጥ ሂደት የህዝብን ሙሉ ተሳትፎ ማረጋገጥ።
3. **የህግ የበላይነትና ፍትህ:** ሁሉም ዜጎችና የመንግስት አካላት ከህግ በታች መሆናቸውን ማረጋገጥ፣ የዳኝነት አካልን ነጻነት ማስከበር፣ ፍትሃዊ የፍርድ ሥርዓት መዘርጋትና የዜጎችን እኩል ክላሳ የማግኘት መብት ማረጋገጥ።
4. **ሰብዓዊ መብቶች መከበር:** ሁሉንም የሰብዓዊ መብቶች (ሲቪል፣ ፖለቲካዊ፣ ኢኮኖሚያዊ፣ ማህበራዊና ባህላዊ) ያለ ምንም አድልዎ ማክበር፣ መጠበቅና ማሟላት።
5. **ማህበራዊ ፍትህና እኩልነት:** የሀገሪቱ ሀብት ፍትሃዊ በሆነ መንገድ እንዲከፋፈል፣ ሁሉም ዜጎች በእኩልነት የልማቱ ተጠቃሚ እንዲሆኑና መሰረታዊ የማህበራዊ አገልግሎቶችን እንዲያገኙ ማድረግ።
6. **ግልጽነትና ተጠያቂነት:** የመንግስት አሰራር ግልጽ፣ ከሙስና የጸዳና ለህዝብ ተጠያቂ የሚሆንበት ሥርዓት መገንባት።
7. **ሰላምና መቻቻል:** በህብረተሰቡ ውስጥ የሰላም፣ የመቻቻል፣ የመከባበርና የመደማመጥ ባህል እንዲሰፍን መስራት፣ ግጭቶችን በሰላማዊ መንገድ መፍታት።
8. **ልማትና ብልጽግና:** የሀገሪቱን የተፈጥሮና የሰው ኃይል ሀብት በአግባቡ በመጠቀም ፈጣን፣ ዘላቂና ሁሉን አቀፍ የኢኮኖሚና የማህበራዊ ልማት በማምጣት የዜጎችን የኑሮ ደረጃ ማሻሻል።
9. **ፕሮፌሽናሊዝምና በዕውቀት መመራት:** የፓርቲውና የመንግስት አሰራር በዕውቀት፣ በምርምርና በሙያዊ ብቃት ላይ የተመሰረተ እንዲሆን ማድረግ።
10. **የአካባቢ ጥበቃና ዘላቂነት:** የሀገራችንን የተፈጥሮ አካባቢ በመጠበቅና በዘላቂነት በመጠቀም ለቀጣዩ ትውልድ ጤናማና የበለፀገች ሀገር ማውረስ።

ምዕራፍ አንድ፡ የፖለቲካ ፕሮግራም

የኢትዮጵያ አንድነት እና ልማት ፓርቲ (ኢአልፓ)፣ የሀገራችንን የዘመናት የፖለቲካ ችግሮች ለመፍታትና ለዜጎች ሁሉ ነጻነት፣ እኩልነትና ፍትህ የሰፈነበት ዴሞክራሲያዊ ሥርዓት ለመገንባት የሚያስችሉ መሰረታዊ የፖለቲካ አቅጣጫዎችን ይከተላል።

1.1 የፓርቲው የርዕዮተ ዓለም አቅጣጫ

ኢአልፓ የሚከተለው የርዕዮተ ዓለም አቅጣጫ የሁለት መሰረታዊ አስተሳሰቦች ጥምረት ነው፤ ይኸውም የሶሻል ዴሞክራሲ እና የሊበራል ዴሞክራሲ ጥምረት ነው። ይህ ጥምር ርዕዮተ ዓለም፣ የፓርቲያችንን "አንድነትና ልማት" ማዕከላዊ መርሆዎች በተግባር ለመተርጎም የተመረጠ ነው።

- **ከሊበራል ዴሞክራሲ የምንወስዳቸው ቁልፍ መርሆዎች፡**
  - የግለሰብ ሰብዓዊና ዴሞክራሲያዊ መብቶች የማይገለስ መሆናቸውንና የመንግስት ዋነኛ ተግባር እነዚህን መብቶች ማክበር፣ መጠበቅና ማሟላት መሆኑን እናምናለን። (የሀሳብን በነጻነት የመግለጽ፣ የመደራጀት፣ የፕሬስ ነጻነት፣ የሃይማኖት ነጻነት፣ ወዘተ)
  - የህግ የበላይነት የሰፈነበት፣ ሁሉም ዜጎችና የመንግስት አካላት ከህግ በታች የሚሆኑበት ሥርዓት እንገነባለን።
  - ነጻ፣ ፍትሃዊና ተዓማኒነት ያለው ምርጫ በየጊዜው እንዲካሄድና የህዝብ የሥልጣን ባለቤትነት እንዲረጋገጥ እንሰራለን።
  - የመንግስት ሥልጣን የተገደበ እንዲሆንና በህዝብ ተጠያቂነት ላይ የተመሰረተ እንዲሆን እናደርጋለን።
  - የነጻ ገበያ መርሆዎችን በመቀበል የግሉ ዘርፍ እንዲያድግና የኢኮኖሚ ፈጠራ እንዲበረታታ ምቹ ሁኔታ እንፈጥራለን።
- **ከሶሻል ዴሞክራሲ የምንወስዳቸው ቁልፍ መርሆዎች፡**
  - ማህበራዊ ፍትህና የእድል እኩልነት እንዲረጋገጥ እንጥራለን። ማንም ዜጋ በድህነት ወይም በማህበራዊ ችግር ምክንያት ወደ ኋላ እንዳይቀር እንከላከላለን።
  - መንግስት ለሁሉም ዜጎች ተደራሽ የሆኑ መሰረታዊ የማህበራዊ አገልግሎቶችን (ትምህርት፣ ጤና፣ ማህበራዊ ዋስትና) የማቅረብ ኃላፊነት እንዳለበት እናምናለን።
  - የሰራተኞች መብት እንዲጠበቅ፣ ፍትሃዊ የሥራ ሁኔታ እንዲኖርና የጋራ ድርድር መብታቸው እንዲከበር እንሰራለን።
  - የሀገሪቱ ሀብት ፍትሃዊ በሆነ መንገድ እንዲከፋፈልና የገቢ ልዩነት እንዲቀንስ የሚያስችሉ ፖሊሲዎችን እንተገብራለን።
  - መንግስት የገበያውን ክፍተቶች በመሙላትና አስፈላጊ የሆኑ ቁጥጥሮችን በማድረግ የዜጎችን ሰፊ ተጠቃሚነት ያረጋግጣል።

ይህ ጥምር ርዕዮተ ዓለም፣ የዜጎችን ነጻነትና መብት ከማህበራዊ ፍትህና ከእኩል ተጠቃሚነት ጋር በማጣመር፣ ለኢትዮጵያ ተጨባጭ ሁኔታ የሚስማማ ሁሉን አቀፍ ልማትን የሚያረጋግጥ ጠንካራ መሰረት ይጥላል ብለን እናምናለን።

1.2 የምንከተለው የፖለቲካ ሥርዓት

ኢአልፓ፣ ከላይ በተገለጸው የርዕዮተ ዓለም አቅጣጫችን መሰረትና የኢትዮጵያን ውስብስብ ብዝሃነትና የአንድነት ጥያቄ ከግምት ውስጥ በማስገባት፣ የሚከተሉትን የፖለቲካ ሥርዓት ገጽታዎች ያካተተ መዋቅር እንዲገነባ ይጥራል፡-

1.2.1 የዴሞክራሲ ዓይነት:

- ፓርቲያችን የሚደግፈው "በጣም ጠንካራ ፓርላማዊ ሥርዓት ከበቀጥታ በህዝብ ከተመረጠ ፕሬዝዳንት ጋር" ነው።
  - **ፕሬዝዳንቱ:** በቀጥታ በህዝብ የሚመረጥ የሀገር መሪና የሀገራዊ አንድነት ተምሳሌት ይሆናል። ሥልጣኑ በዋናነት ህገ-መንግስቱን ማስጠበቅ፣ የሀገሪቱን ሉዓላዊነት መወከል፣ የሀገራዊ አንድነትና የእርቅ ሂደቶችን መምራት ላይ ያተኩራል። የተወሰኑ የቁጥጥርና ሚዛን ሥልጣኖች ይኖሩታል። (ዝርዝሩ በህግ አስፈጻሚው ክፍል ይብራራል)።
  - **ጠቅላይ ሚኒስትሩ:** የመንግስት መሪ ሆኖ፣ በቀጥታ ከፓርላማው አብላጫ ድምጽ ካገኘው ፓርቲ ወይም የፓርቲዎች ጥምረት ይመረጣል/ይጸድቃል። ለፓርላማው ተጠሪ ሆኖ የዕለት ተዕለት የመንግስት ሥራዎችን ይመራል።

1.2.2 የመንግስት አወቃቀር (ፌዴራሊዝም):

- ፓርቲያችን "አንድነት-ተኮር ፌዴራላዊ ሥርዓት" እንዲገነባ ይሰራል።
  - ይህ ፌዴራላዊ ሥርዓት የኢትዮጵያን ብዝሃነት የሚያከብርና የሚያስተናግድ ሆኖ፣ በዋናነት ግን የሀገሪቱን አንድነት፣ የህዝቦች መስተጋብርና የጋራ ብልጽግናን የሚያጠናክር ይሆናል።
  - የፌዴራል አሀዶች የሚካለሉት "ክፍለ ሀገር" በሚል ስያሜ ሲሆን፣ የአከላለል መርሆቹ ከብሄር-ተኮርነት በመላቀቅ በዋናነት በጂኦግራፊያዊ ተያያዥነት፣ በታሪካዊ ትስስር፣ በኢኮኖሚያዊ አቅምና ተመጋጋቢነት፣ በአስተዳደር ብቃትና በህዝብ ፍላጎት ላይ የተመሰረተ ይሆናሉ።

1.2.3 የምርጫ ሥርዓት:

- ፓርቲያችን የሚደግፈው "ወደ ተመጣጣኝ ውክልና (Proportional Representation - PR) ያደላ ቅይጥ የምርጫ ሥርዓት" ነው።
  - ይህ ሥርዓት የተለያዩ የህብረተሰብ ክፍሎችና የአካላት ፓርቲዎች ድምጽ በህግ አውጪው ምክር ቤት ውስጥ በተሻለ ሁኔታ እንዲንጸባረቅ በማድረግ የፖለቲካ ምህዳሩን ያሰፋል፣ የውክልና ፍትሃዊነትን ያረጋግጣል እንዲሁም ለሀገራዊ አንድነትና መግባባት አስተዋጽኦ ያደርጋል። የአካባቢ ውክልናም በተወሰነ ደረጃ እንዲጠበቅ ያደርጋል።

1.3 የመንግስት አካላት አደረጃጀትና ሥልጣን

ኢአልፓ፣ የመንግስት ሥልጣን በህግ አውጪ፣ በህግ አስፈጻሚና በህግ ተርጓሚ/ዳኝነት አካላት መካከል በግልጽ እንዲከፋፈልና እርስ በእርስ የቁጥጥርና ሚዛን (Checks and Balances) ሥርዓት እንዲኖራቸው ያደርጋል።

1.3.1 ህግ አውጪ አካል (የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ፓርላማ):

- ፓርላማው ሁለት ምክር ቤቶች ይኖሩታል፡-
  - ሀ) የህዝብ ተወካዮች ምክር ቤት: አባላቱ በቀጥታ በህዝብ (በቅይጥ የምርጫ ሥርዓት) ይመረጣሉ። ዋናው የህግ አውጪ፣ የመንግስት ተቆጣጣሪና የጠቅላይ ሚኒስትር መሪጭ/አጽዳቂ አካል ይሆናል።

ለ) የፌዴሬሽን ምክር ቤት፡ አባላቱ ከየ"ክፍለ ሀገር" ምክር ቤቶች የሚወከሉ ሲሆን፤ እያንዳንዱ "ክፍለ ሀገር" እኩል ቁጥር ያላቸው ተወካዮች ይኖሩታል። ዋነኛ ተግባሩ የ"ክፍለ ሀገሮችን" ጥቅም ማስጠበቅ፤ የፌዴራል ሥርዓቱን ማጠናከር፤ በህገ-መንግስት ማሻሻያ ሂደት ላይ መሳተፍና በ"ክፍለ ሀገሮች" መካከል ያለውን ግንኙነት ማስተባበር ይሆናል።

- የፓርላማው ዝርዝር ሥልጣንና ተግባራት በህገ-መንግስቱና በተያያዥ ህጎች በግልጽ ይወሰናሉ።

1.3.2 ህግ አስፈጻሚ አካል፡

- **ፕሬዝዳንት፡** (ከላይ በ1.2.1 እንደተገለጸው) የሀገር መሪ ሲሆን፤ የተወሰኑ ህገ-መንግስታዊ ሥልጣኖች (ለምሳሌ ህግን በይፋ ማወጅ፤ የተወሰነ የህግ መመለስ ሥልጣን፤ የዳኞች ሹመት ማጽደቅ፤ የውጭ ጉዳይና የመከላከያ ፖሊሲ ላይ የመመካከርና የማማከር ሚና) ይኖሩታል። ጠቅላይ ሚኒስትሩን የመሾም ወይም ፓርላማውን የመበተን ቀጥተኛ ሥልጣን አይኖረውም።
- **ጠቅላይ ሚኒስትር፡** የመንግስት መሪ ሆኖ፤ ከፓርላማው አብላጫ ድጋፍ አግኝቶ ይመረጣል/ይጸድቃል። የካቢኔ ሚኒስትሮችን ይመራል፤ የመንግስትን ፖሊሲዎች ያስፈጽማል፤ ለፓርላማውም ተጠሪ ይሆናል።
- **የሚኒስትሮች ምክር ቤት (ካቢኔ)፡** በጠቅላይ ሚኒስትሩ ተመርጠው በፓርላማ ይጸድቃሉ። የየመስሪያ ቤቶቻቸውን ኃላፊነት ይወጣሉ።

1.3.3 ህግ ተርጓሚ/ዳኝነት አካል፡

- የዳኝነት አካል ሙሉ ነጻነት ይኖረዋል። ከማንኛውም የፖለቲካና የአስፈጻሚው አካል ተጽዕኖ ነጻ ሆኖ በህግ መሰረት ብቻ ይዳኛል።
- የፌዴራልና የ"ክፍለ ሀገር" ፍርድ ቤቶች እርከን ይኖራል።
- **ገለልተኛ የዳኞች አስተዳደር ጉባኤ** ተቋቁሞ የዳኞችን ምልመላ፤ ሹመት፤ የሥነ-ምግባር ክትትልና አስተዳደር ይመራል።
- **ገለልተኛ ህገ-መንግስት ፍርድ ቤት** ይቋቋማል። ይህ ፍርድ ቤት የህጎችን ከህገ-መንግስት ጋር መጣጣም ይገመግማል፤ በፌዴራልና በ"ክፍለ ሀገር" መንግስታት መካከል የሚነሱ ህገ-መንግስታዊ ክርክሮችን ይፈታል፤ እንዲሁም የህገ-መንግስቱን የበላይነት ያረጋግጣል።

1.4 ሰብዓዊና ዴሞክራሲያዊ መብቶች

የኢትዮጵያ አንድነት እና ልማት ፓርቲ (ኢአልፓ)፤ የሰው ልጅ ክብርና ነጻነት የማይገለሱ መሰረታዊ መርሆዎች መሆናቸውን በጽኑ ያምናል። ፓርቲያችን፤ ሁሉም ሰብዓዊና ዴሞክራሲያዊ መብቶች (ሲቪል፤ ፖለቲካዊ፤ ኢኮኖሚያዊ፤ ማህበራዊና ባህላዊ) የማይነጣጠሉ፤ እርስበርስ የሚደጋገፉና እኩል ዋጋ ያላቸው መሆናቸውን ይቀበላል። የመንግስት ዋነኛ ኃላፊነት እነዚህን መብቶች ማክበር፤ መጠበቅና ማሟላት ነው። ኢአልፓ ሥልጣን ሲይዝ፤ የሚከተሉት መብቶች በህገ-መንግስቱና በሌሎች ህጎች ላይ በግልጽ ሰፍረው ሙሉ ተግባራዊነታቸው እንዲረጋገጥ ይጥራል፡-

1.4.1 የህይወት፤ የአካል ደህንነትና የክብር መብቶች፡

ሀ) በህይወት የመኖር መብት፡ እያንዳንዱ ሰው በህይወት የመኖር ተፈጥሯዊና የማይገለስ መብት አለው። መንግስት ይህንን መብት የማክበርና የመጠበቅ ኃላፊነት አለበት። የሞት ቅጣት እንዲቀር ፓርቲያችን ይሰራል።

ለ) ከአካላዊና ሥነ-ልቦናዊ ጥቃት የመጠበቅ መብት፡ ማንም ሰው በጭካኔ፣ ኢ-ሰብዓዊ በሆነ ወይም ከብሩን በሚያዋርድ አያያዝ ወይም ቅጣት ሊደርስበት አይገባም። ስቃይ (Torture) በሁሉም መልኩ የተከለከለ ነው።

ሐ) የሰው ልጅ ክብር፡ የእያንዳንዱ ዜጋ ሰብዓዊ ክብር በማንኛውም ሁኔታ የተጠበቀ መሆን አለበት።

መ) ከባርነትና ከግዳጅ ሥራ የመጠበቅ መብት።

1.4.2 የሲቪልና የፖለቲካ መብቶች፡

ሀ) የሀሳብን በነጻነት የመግለጽ መብት፡ እያንዳንዱ ሰው ያለ ምንም ፍርሃትና ገደብ (በህግ ከተቀመጡ በጣም ውስንና አስፈላጊ ከሆኑ ገደቦች በስተቀር) ሀሳቡን በንግግር፣ በጽሑፍ፣ በኪነ-ጥበብ ወይም በሌላ በማንኛውም መንገድ የመግለጽ መብት አለው። ይህ የፕሬስ ነጻነትን፣ የአካዳሚክ ነጻነትንና የኢንተርኔት ነጻነትን ያካትታል።

ለ) በነጻነት የመደራጀትና የመሰብሰብ መብት፡ ዜጎች ለጋራ ዓላማ በሰላማዊ መንገድ የመደራጀት (የፖለቲካ ፓርቲዎችን፣ የሲቪክ ማህበራትን፣ የሙያ ማህበራትን፣ የሰራተኛ ማህበራትን የመመስረትና የመቀላቀል) እና በሰላማዊ መንገድ የመሰብሰብና ሰልፍ የማድረግ መብት አላቸው።

ሐ) የሃይማኖትና የህሊና ነጻነት መብት፡ እያንዳንዱ ሰው የመረጠውን ሃይማኖት ወይም እምነት የመከተል፣ የማምለክ፣ የመስበክ፣ የመለማመድና የማስተማር መብት አለው። መንግስት በሃይማኖት ጉዳይ ጣልቃ አይገባም፤ ሃይማኖትም በመንግስት ጉዳይ ጣልቃ አይገባም።

መ) የመምረጥና የመመረጥ መብት፡ እያንዳንዱ ዕድሜው የደረሰ ዜጋ በሀገሪቱ በሚካሄዱ ነጻ፣ ፍትሃዊና ተዓማኒነት ባላቸው ምርጫዎች ላይ የመምረጥና የመመረጥ መብት አለው።

ሠ) የመረጃ የማግኘት መብት፡ ዜጎች በመንግስት ይዞታ ስር ያሉና የህዝብን ጥቅም የሚመለከቱ መረጃዎችን የማግኘት መብት አላቸው። ጠንካራ የመረጃ ነጻነት ህግ ይወጣል ይተገበራል።

ረ) የግላዊነት መብት፡ እያንዳንዱ ሰው በግል ህይወቱ፣ በቤቱ፣ በደብዳቤዎቹና በኮሙኒኬሽኖቹ ላይ ከህገ-ወጥ የመንግስት ጣልቃ ገብነት የመጠበቅ መብት አለው።

ሰ) በህግ ፊት እኩል የመታየት መብት፡ ሁሉም ዜጎች በህግ ፊት እኩል ናቸው፤ ህግም ለሁሉም እኩል ከለላ ይሰጣል። በማንኛውም ምክንያት (ዘር፣ ብሄር፣ ጾታ፣ ቋንቋ፣ ሃይማኖት፣ የፖለቲካ አመለካከት፣ ማህበራዊ አመጣጥ፣ ሀብት፣ አካል ጉዳተኝነት) አድልዎ አይደረግም።

ሸ) ፍትሃዊ የፍርድ ሂደት የማግኘት መብት (Due Process of Law)፡

- ማንም ሰው ያለበቂ ህጋዊ ምክንያት ሊታሰር፣ ሊከሰስ ወይም ሊቀጣ አይችልም።
- የታሰረ ሰው በአፋጣኝ በፍርድ ቤት የመቅረብና የመታሰሩን ህጋዊነት የማስመርመር መብት አለው (Habeas Corpus)።
- እያንዳንዱ ተከላኝ እስከሚፈረድበት ድረስ እንደ ንጹህ የመቆጠር መብት አለው።
- በራሱ ላይ ያለመመስከር መብት።
- የህግ አማካሪ የማግኘት መብት (አቅም ለሌላቸው በመንግስት ወጪ)።
- ከሱን የመስማት፣ ማስረጃ የማቅረብና የመከላከያ ምስክሮችን የማሰማት መብት።
- በግልጽ ችሎት የመዳኘት መብት (ከተወሰኑ ልዩ ሁኔታዎች በስተቀር)።
- በተፈጸመው ጥፋት ጊዜ በህግ ያልተደነገገ ቅጣት ያለመቀጣት መብት።
- በአንድ ጥፋት ሁለት ጊዜ ያለመከሰስ ወይም ያለመቀጣት መብት።

ቀ) የመንቀሳቀስ ነጻነት፡ እያንዳንዱ ዜጋ በሀገሪቱ ውስጥ በየትኛውም አካባቢ በነጻነት የመንቀሳቀስ፣ የመኖር፣ የመስራትና የመውጣት እንዲሁም ወደ ሀገሩ የመመለስ መብት አለው።

1.4.3 የኢኮኖሚ፣ ማህበራዊና ባህላዊ መብቶች፡

ፓርቲያችን እነዚህ መብቶች ከሲቪልና ፖለቲካ መብቶች እኩል አስፈላጊ መሆናቸውን በመገንዘብ፣ መንግስት የሀገሪቱን የህብት አቅም በፈቀደ መጠን እነዚህን መብቶች በሂደት (Progressively) የማሟላት ግዴታ እንዳለበት ያምናል። ዝቅተኛ የማሟላት ደረጃዎች (Minimum Core Obligations) በህግ ይወሰናሉ።

ሀ) የሥራ መብት፡ እያንዳንዱ ዜጋ የመስራትና የመረጠውን ሥራ የመምረጥ መብት እንዲኖረው፣ ፍትሃዊና ምቹ የሥራ ሁኔታ እንዲፈጠርለት፣ ለእኩል ሥራ እኩል ክፍያ እንዲያገኝና የሰራተኛ ማህበራት የመመስረት መብቱ እንዲከበር ፓርቲያችን ይሰራል።

ለ) የትምህርት መብት፡ እያንዳንዱ ዜጋ የትምህርት መብት አለው። መሰረታዊ ትምህርት (የመጀመሪያና የሁለተኛ ደረጃ) ለሁሉም በነጻና በግዴታ መልክ ተደራሽ እንዲሆን ይደረጋል። የከፍተኛ ትምህርት ተደራሽነትና ጥራት ይሻሻላል።

ሐ) የጤና መብት፡ እያንዳንዱ ዜጋ ሊደረስበት የሚችለውን ከፍተኛ የጤና ደረጃ የማግኘት መብት አለው። መንግስት ጥራት ያለው፣ ተደራሽና ፍትሃዊ የጤና አገልግሎት ለሁሉም ዜጎች የማቅረብ ኃላፊነት አለበት።

መ) በቂ የኑሮ ደረጃ የማግኘት መብት፡ እያንዳንዱ ዜጋ ለራሱና ለቤተሰቡ በቂ ምግብ፣ ልብስ፣ መጠለያና ንጹህ የመጠጥ ውሃ የማግኘት መብት እንዲኖረው ፓርቲያችን ይጥራል።

ሠ) የማህበራዊ ዋስትና መብት፡ መንግስት ለአረጋውያን፣ ለአካል ጉዳተኞች፣ ለሥራ አጦች፣ ለታመሙና ሌሎች ድጋፍ ለሚሹ የህብረተሰብ ክፍሎች የማህበራዊ ዋስትናና ጥበቃ ሥርዓት ይዘረጋል።

ረ) የባህል ተሳትፎ መብት፡ እያንዳንዱ ዜጋና የህብረተሰብ ክፍል የራሱን ባህል የመግለጽ፣ የማሳደግ፣ የመጠበቅና በሀገሪቱ የባህል ህይወት የመሳተፍ መብት አለው።

ሰ) የንብረት የማፍራትና የመያዝ መብት፡ እያንዳንዱ ዜጋ በህግ በተደነገገው መሰረት የግል ንብረት የማፍራት፣ የመያዝ፣ የማውረስና የመሸጥ መብት አለው።

1.4.4 የቡድን መብቶች፡

ኢአልፓ፣ በ"አንድነት-ተኮር ፌዴራሊዝም" መርሁ መሰረት፣ የኢትዮጵያ ብሄር-ብሄረሰቦችና ህዝቦች ቋንቋቸውን፣ ባህላቸውን፣ ታሪካቸውንና ማንነታቸውን በነጻነት የማሳደግ፣ የመጠበቅና የመግለጽ መብት እንዳላቸው ያምናል። ይህ መብት ከግለሰብ ሰብዓዊ መብቶች፣ ከሌሎች ቡድኖች መብትና ከሀገራዊ አንድነት ጋር በሚጣጣምና በሚደጋገፍ መልኩ መተግበር አለበት።

1.5 የመብቶች አፈጻጸምና የጥበቃ ተቋማት

ኢአልፓ፣ ከላይ የተዘረዘሩት መብቶች በወረቀት ላይ ብቻ እንዳይቀሩና በተግባር እንዲከበሩ ለማድረግ የሚከተሉትን እርምጃዎች ይወስዳል፡-

ሀ) ጠንካራ የህግ ማዕቀፍ፡ መብቶች በህገ-መንግስቱና በተያያዥ ህጎች ላይ በግልጽ፣ በማያሻማ ቋንቋና ከዓለም አቀፍ የሰብዓዊ መብት ስምምነቶች ጋር በተጣጣመ መልኩ እንዲሰፍሩ ማድረግ።

ለ) ገለልተኛና ብቁ የዳኝነት አካል፡ የዳኝነት አካል ከማንኛውም ተጽዕኖ ነጻ ሆኖ የመብት ጥሰቶችን እንዲመረምርና ፍትሃዊ ውሳኔ እንዲሰጥ አቅሙን መገንባት።

ሐ) ጠንካራ የኢትዮጵያ ሰብዓዊ መብቶች ኮሚሽን፡ ኮሚሽኑ ሙሉ ነጻነት፣ በቂ የሰው ኃይልና የገንዘብ አቅም ኖሮት የመብት ጥሰቶችን እንዲመረምር፣ ሪፖርት እንዲያደርግና የመንግስትን ተጠያቂነት እንዲያረጋግጥ ማድረግ።

መ) ውጤታማ የእንባ ጠባቂ ተቋም፡ ዜጎች በመንግስት አስተዳደራዊ በደሎች ላይ የሚቀርቧቸውን ቅሬታዎች ተቀብሎ የሚያስተናግድና መፍትሄ የሚሰጥ ጠንካራ የእንባ ጠባቂ ተቋም መገንባት።

ሠ) የመንግስት ተጠያቂነት ሥርዓት፡ የመብት ጥሰት የፈጸሙ የመንግስት ባለሥልጣናትና የጸጥታ አካላት ለህግ እንዲቀርቡና ተጠያቂ እንዲሆኑ ማድረግ። ከቅጣት ነጻ የመሆን (Impunity) ባህልን ማስወገድ።

ረ) የህዝብ ግንዛቤ ማስጨበጫና የሰብዓዊ መብቶች ትምህርት፡ ዜጎች ስለ መብቶቻቸውና ስለ መብት ጥበቃ መንገዶች በቂ ግንዛቤ እንዲኖራቸው በትምህርት ሥርዓቱና በመገናኛ ብዙሃን ሰፊ የግንዛቤ ማስጨበጫ ሥራ መስራት።

ሰ) የሲቪክ ማህበራትና የመገናኛ ብዙሃን ሚና፡ ነጻና ጠንካራ የሲቪክ ማህበራትና የመገናኛ ብዙሃን የመብት ጥሰቶችን በማጋለጥ፣ የህዝብን ድምጽ በማሰማትና የመንግስትን ተጠያቂነት በማረጋገጥ ረገድ ወሳኝ ሚና እንዲጫወቱ ምቹ ሁኔታ መፍጠር።

ምዕራፍ ሁለት፡ የኢኮኖሚ ፖሊሲና የልማት መርሆዎች

የኢትዮጵያ አንድነት እና ልማት ፓርቲ (ኢአልፓ)፡ የሀገራችንን ኢኮኖሚ ከድህነት አዙሪት በማውጣት፣ ፈጣን፣ ዘላቂና ሁሉን አቀፍ ዕድገት በማምጣት፣ የዜጎችን የኑሮ ደረጃ በማሻሻልና ፍትሃዊ የሀብት ክፍፍልን በማረጋገጥ የኢትዮጵያን ብልጽግና እውን ለማድረግ የሚያስችል የኢኮኖሚ ፖሊሲ ይከተላል። የኢኮኖሚ ፖሊሲያችን ካጸደቅነው የ"ሶሻል ዴሞክራሲና የሊበራል ዴሞክራሲ ጥምረት" ርዕዮተ ዓለም የሚቀዳ ሲሆን፣ "ማህበራዊ ገበያ ኢኮኖሚ" (Social Market Economy) ወይም "ቁጥጥር የሚደረግበት ቅይጥ የኢኮኖሚ ሥርዓት" (Regulated Mixed Economy) መርሆዎችን ይከተላል።

2.1 የኢኮኖሚ ሥርዓት ምርጫችንና መሰረታዊ መርሆዎች

ሀ) የገበያ መር የኢኮኖሚ ሥርዓት፡

- የግሉ ዘርፍ የኢኮኖሚው ዋነኛ አንቀሳቃሽ ኃይል እንዲሆን በማበረታታት፣ ውድድርን በማሳደግ፣ የንግድና ኢንቨስትመንት ምቹ ሁኔታ በመፍጠር ኢኮኖሚው በገበያ መርሆዎች እንዲመራ ይደረጋል።

ለ) የመንግስት ስትራቴጂካዊ ሚና፡

- መንግስት የገበያ ክፍተቶችን በመሙላት (በተለይ በመሠረተ ልማትና በማህበራዊ አገልግሎቶች)፣ ፍትሃዊ ውድድርን በማረጋገጥ፣ የሽማቸችን መብትና የአካባቢን ደህንነት በመጠበቅ፣ እንዲሁም የማክሮ ኢኮኖሚ መረጋጋትን በማስፈን ስትራቴጂካዊ ሚና ይጫወታል።
- የመንግስት ቀጥተኛ የባለቤትነት ሚና አነስተኛ፣ ስትራቴጂካዊና በግልጽ የተቀመጡ መስፈርቶችን የተከተለ ይሆናል። የግሉ ዘርፍ በብቃት ሊያከናውናቸው በሚችላቸው ዘርፎች ላይ መንግስት በቀጥታ አይሳተፍም። ነባር የመንግስት የልማት ድርጅቶች ተገምግሙ አስፈላጊው የሬፎርም ወይም የፕራይቪታይዜሽን እርምጃ ይወሰድባቸዋል።

ሐ) ሁሉን አቀፍና ፍትሃዊ ዕድገት፡

- የኢኮኖሚ ዕድገቱ ጥቂቶችን ብቻ ሳይሆን ሁሉንም የህብረተሰብ ክፍሎች ተጠቃሚ የሚያደርግ እንዲሆን ይደረጋል። የገቢ ልዩነትን ለመቀነስና ለተጋላጭ የህብረተሰብ ክፍሎች የማህበራዊ ጥበቃ መረብ ለመዘርጋት የሚያስችሉ ፖሊሲዎች ይተገበራሉ።

መ) የሰው ኃይል ልማት:

- ለትምህርት፣ ለሙያ ሥልጠናና ለጤና አገልግሎት ከፍተኛ ትኩረት በመስጠት የዜጎችን ክህሎት፣ ምርታማነትና የኑሮ ጥራት ማሳደግ የኢኮኖሚ ፖሊሲዎችን ማዕከል ይሆናል።

ሠ) ዘላቂ ልማት:

- የአካባቢ ጥበቃን ከኢኮኖሚ ልማት ጋር በማቀናጀት፣ የተፈጥሮ ሀብትን በዘላቂነት በመጠቀምና ወደ አረንጓዴ ኢኮኖሚ የሚደረግን ሽግግር በመደገፍ የልማቱ ቀጣይነት እንዲረገጥ ይደረጋል።

2.2 የግብርና ልማት

2.2.1 የአርሶ አደሩን ምርታማነትና የኑሮ ደረጃ ማሻሻል:

- የአነስተኛ አርሶ አደሮችን የመሬት ይዞታ ዋስትና በህግ በማረጋገጥና የይዞታ ማረጋገጫ ሰርተፊኬት በመስጠት በመሬታቸው ላይ የረጅም ጊዜ ኢንቨስትመንት እንዲያደርጉ ማበረታታት።
- የተሻሻሉ የግብርና ግብዓቶችን (ምርጥ ዘር፣ ማዳበሪያ፣ የአነስተኛ መስኖ ቴክኖሎጂ) በተመጣጣኝ ዋጋና በወቅቱ ተደራሽ ማድረግ።
- የግብርና የምርምርና የኤክስቴንሽን አገልግሎቶችን በማጠናከር አርሶ አደሩ ዘመናዊ የአሰራር ዘዴዎችን እንዲጠቀም ድጋፍ መስጠት።
- የገጠር የፋይናንስ አገልግሎቶችን (ብድርና ቁጠባ) ተደራሽ ማድረግ።

2.2.2 የምግብ ዋስትናን ማረጋገጥና የገበያ ትስስርን ማጠናከር:

- የሀገር ውስጥ የምግብ ምርትን በማሳደግ የምግብ ዋስትናን ማረጋገጥና ከውጭ የምግብ ጥገኝነትን መቀነስ።
- የድህረ-ምርት ብክነትን ለመቀነስ የሚያስችሉ የማከማቻና የማቀነባበሪያ ቴክኖሎጂዎችን ማስተዋወቅ።
- የግብርና ምርቶች የገበያ መረጃ ሥርዓትን ማሻሻልና የአርሶ አደሩን ከገበያ ጋር ያለውን ትስስር ማጠናከር ።
- ወደ ከፍተኛ ዋጋ ያላቸው የገበያ ሰብሎች (High-value crops) እና ወደ አርጋኒክ እርሻ የሚደረግን ሽግግር ማበረታታት።

2.2.3 የገጠር መሠረተ ልማት:

- የገጠር መንገዶችን፣ የኤሌክትሪክና የንጹህ ውሃ አቅርቦትን በማስፋፋት የገጠር ነዋሪዎችን የኑሮ ሁኔታ ማሻሻልና የግብርናውን ዘርፍ መደገፍ።

2.3 የኢንዱስትሪ ልማት

2.3.1 የግሉን ዘርፍ መሪነት ማረጋገጥ:

- በማኑፋክቸሪንግ ዘርፍ የግሉ ዘርፍ ኢንቨስትመንትን ለማበረታታት ምቹ የፖሊሲ ማዕቀፍ መፍጠር፣ የቢሮክራሲ እንቅፋቶችን መቀነስና የግብር ማበረታቻዎችን (በጥንቃቄና በውጤታማነት) መተግበር።
- የኢንዱስትሪ ፓርኮችን በማስፋፋትና የመሠረተ ልማት አቅርቦትን በማሟላት ለኢንቨስትመንት ምቹ ሁኔታ መፍጠር።

2.3.2 የሥራ ዕድል ፈጠራና እሴት መጨመር፡

- በዋናነት በሠራተኛ-ተኮር (Labor-intensive) ኢንዱስትሪዎች ላይ በማተኮር ሰፊ የሥራ ዕድል መፍጠር።
- የሀገር ውስጥ ጥሬ ዕቃዎችን የሚጠቀሙና እሴት የሚጨምሩ (Value-adding) ኢንዱስትሪዎችን ማበረታታት (ለምሳሌ አግሮ-ፕሮሰሲንግ፣ የቆዳና የጨርቃጨርቅ ኢንዱስትሪዎች)።
- የአነስተኛና መካከለኛ ኢንተርፕራይዞችን (SMEs) በማጠናከርና ከትላልቅ ኢንዱስትሪዎች ጋር በማገናኘት የኢንዱስትሪውን መሠረት ማስፋት።

2.3.3 የቴክኖሎጂ ሽግግርና የክህሎት ልማት፡

- የውጭ ቀጥተኛ ኢንቨስትመንትን ከቴክኖሎጂ ሽግግርና ከሀገር ውስጥ የክህሎት ልማት ጋር ማቆራኘት።
- የቴክኒክና ሙያ ትምህርትና ሥልጠና (TVET) ተቋማትን ከኢንዱስትሪው ፍላጎት ጋር ማጣጣም።

2.4 የአገልግሎት ዘርፍ ልማት

2.4.1 የቱሪዝም ዘርፍ፡

- የሀገሪቱን የተፈጥሮና የታሪክ መስህቦች በመጠበቅና በማስተዋወቅ፣ የቱሪዝም መሠረተ ልማቶችን (ሆቴሎች፣ መንገዶች) በማሻሻል የቱሪዝም ዘርፉን የኢኮኖሚ አስተዋጽኦ ማሳደግ።

2.4.2 የኢንፎርሜሽንና ኮሙኒኬሽን ቴክኖሎጂ (ICT)፡

- የዲጂታል ኢኮኖሚን በማበረታታት፣ የኢንተርኔት ተደራሽነትን በማስፋፋትና የICT ክህሎትን በማሳደግ የዘርፉን ለኢኮኖሚ ዕድገትና ለሥራ ዕድል ፈጠራ ያለውን ሚና ማሳደግ።

2.4.3 የፋይናንስ አገልግሎቶች፡ (ከታች በ2.9 በዝርዝር ይቀርባል)

2.4.4 የትራንስፖርትና ሎጅስቲክስ፡

- የሀገሪቱን የትራንስፖርት መሠረተ ልማት (መንገድ፣ ባቡር፣ አየር ትራንስፖርት) በማዘመንና በማስፋፋት የንግድና የኢንቨስትመንት እንቅስቃሴን ማሳለፍ። የሎጅስቲክስ ዘርፉን ቀልጣፋና ወጪ ቆጣቢ ማድረግ።

2.5 የሥራ ዕድል ፈጠራ

ሥራ አጥነትን በተለይም የወጣቶችን ሥራ አጥነት በመቀነስ፣ ዜጎች በገቢያቸው ራሳቸውን እንዲችሉና ለሀገር ልማት አስተዋጽኦ እንዲያደርጉ ማስቻል የኢኮኖሚ ፖሊሲዎችን ማዕከላዊ ግብ ነው።

2.5.1 ሁሉን አቀፍ የሥራ ዕድል ፈጠራ ስትራቴጂ፡

- ከላይ የተጠቀሱትን የግብርና፣ የኢንዱስትሪና የአገልግሎት ዘርፎች በማሳደግ ሰፊና ቀጣይነት ያለው የሥራ ዕድል መፍጠር።
- የግሉን ዘርፍ በማበረታታት የሥራ ዕድል ፈጠራ ዋነኛ አንቀሳቃሽ እንዲሆን ማድረግ።

2.5.2 የወጣት ሥራ ፈጣሪዎችን መደገፍ፡

- ወጣቶች የራሳቸውን ንግድ እንዲጀምሩና እንዲያሳድጉ የፋይናንስ ድጋፍ (የብድር አቅርቦት)፣ የንግድ ማማከር አገልግሎት፣ የቴክኒክ ሥልጠናና የገበያ ትስስር እንዲያገኙ ምቹ ሁኔታ መፍጠር።
- የኢንኮቤሽን ማዕከላትንና የጋራ የሥራ ቦታዎችን (Co-working spaces) ማስፋፋት።

2.5.3 የሙያና የቴክኒክ ሥልጠና (TVET) ማጠናከር:

- የTVET ተቋማትን ጥራትና ተገቢነት በማሻሻል፣ ከሥራ ገበያው ፍላጎት ጋር የተጣጣመ የክህሎት ሥልጠና መስጠት።
- የተለማማጅነት (Apprenticeship) ፕሮግራሞችን ከኢንዱስትሪው ጋር በመተባበር ማስፋፋት።

2.5.4 የህዝብ የሥራ ፕሮግራሞች (Public Works Programs):

- ሥራ አጥነት በከፍተኛ ሁኔታ በሚታይባቸው አካባቢዎች፣ ጊዜያዊ የሥራ ዕድል የሚፈጥሩና በተመሳሳይ ጊዜ የማህበረሰብ መሠረተ ልማቶችን የሚያሻሽሉ (ለምሳሌ የመንገድ ጥገና፣ የአፈርና ውሃ ጥበቃ) የህዝብ የሥራ ፕሮግራሞችን መተግበር።

2.6 የንግድና ኢንቨስትመንት ፖሊሲ

2.6.1 የሀገር ውስጥና የውጭ ቀጥተኛ ኢንቨስትመንት (FDI) ማበረታታት:

- ግልጽ፣ ተገማችና ማራኪ የሆነ የኢንቨስትመንት ፖሊሲና የህግ ማዕቀፍ መዘርጋት።
- የኢንቨስትመንት ፈቃድ አሰጣጥና ሌሎች የቢሮክራሲ ሂደቶችን ማቅለል፣ ማፍጠንና ከሙስና የጸዱ እንዲሆኑ ማድረግ (የአንድ ማዕከል አገልግሎት - One-Stop Shop - ማጠናከር)።
- የውጭ ቀጥተኛ ኢንቨስትመንትን ከቴክኖሎጂ ሽግግር፣ ከሥራ ዕድል ፈጠራና ከሀገር ውስጥ የኢኮኖሚ ትስስር ጋር ለማቆራኘት መስራት።

2.6.2 የኤክስፖርት ዘርፉን ማሳደግ:

- የኢትዮጵያን ምርቶችና አገልግሎቶች በዓለም አቀፍ ገበያ ተወዳዳሪ እንዲሆኑ ድጋፍ መስጠት (በጥራት ማሻሻያ፣ በገበያ መረጃ፣ በፋይናንስ አቅርቦት)።
- የኤክስፖርት ምርት አይነቶችንና መዳረሻ ገበያዎችን ማስፋት (Diversification)።
- የኤክስፖርት ሂደቶችን ማቅለልና የሎጅስቲክስ ወጪን መቀነስ።

2.6.3 የቀጠናዊ የኢኮኖሚ ትስስርን ማጠናከር:

- ከአፍሪካ ህብረት አህጉራዊ የነጻ ንግድ ቀጠና (AfCFTA) እና ከሌሎች ቀጠናዊ የኢኮኖሚ ማህበረሰቦች (ለምሳሌ IGAD, COMESA) ጋር ያለውን የኢኮኖሚ ትስስር በማጠናከር የንግድና የኢንቨስትመንት እድሎችን ማስፋት።

2.6.4 የውድድር ፖሊሲና የሽማቾች ጥበቃ:

- ፍትሃዊ ውድድርን የሚያበረታታና ፀረ-ውድድር ተግባራትን (Anti-competitive practices) የሚከለክል ጠንካራ የውድድር ህግ ማውጣትና ማስፈጸም።
- የሽማቾችን መብትና ደህንነት የሚያስጠብቅ ጠንካራ የሽማቾች ጥበቃ ተቋምና የህግ ማዕቀፍ መዘርጋት።

2.7 የፌስካልና የገንዘብ ፖሊሲ

2.7.1 የፊስካል ፖሊሲ (የመንግስት ገቢና ወጪ):

- **የግብር ሥርዓት ማሻሻያ:**
  - የግብር መሠረቱን በማስፋት (Tax base broadening)፣ የግብር አስተዳደሩን በማዘመንና ቀልጣፋ በማድረግ የሀገር ውስጥ ገቢን ማሳደግ።
  - የግብር ሥርዓቱ ፍትሃዊ፣ ግልጽና ለመረዳት ቀላል እንዲሆን ማድረግ። የታክስ ከፋዩን መብት ማከበር።
  - ህገ-ወጥ የንግድ እንቅስቃሴዎችንና የታክስ ስወራን በጽኑ መከላከልና መቆጣጠር።
- **የመንግስት ወጪ አስተዳደር:**
  - የመንግስት ወጪን በቅድሚያ በሚሰጣቸው የልማት ዘርፎች (ትምህርት፣ ጤና፣ መሠረተ ልማት) ላይ በቁጠባና በውጤታማነት ማዋል።
  - የመንግስት የግዢ ሥርዓት ግልጽ፣ ተጠያቂነት፣ የሰፈነበትና ከሙስና የጸዳ እንዲሆን ማድረግ።
  - የበጀት ጉድለትን (Budget deficit) በተመጣጣኝ ደረጃ መቆጣጠር።
- **የውጭ ዕዳ ዘላቂ አያያዝ:** ግልጽነት፣ ተጠያቂነት፣ የዘላቂነት ትንተና፣ የምቹ ብድር ቅድሚያ፣ የሀገር ውስጥ ገቢን ማጠናከርና አስፈላጊ ሲሆን የዕዳ መልሶ ማዋቀር ድርድር።

2.7.2 የገንዘብ ፖሊሲ (Monetary Policy):

- **የዋጋ ንረትን መቆጣጠር:** የኢትዮጵያ ብሔራዊ ባንክ ዋነኛ ተግባር የዋጋ መረጋጋትን (Price stability) ማረጋገጥ እንዲሆን ማድረግ።
- **የብሔራዊ ባንክ ነጻነት:** የኢትዮጵያ ብሔራዊ ባንክ የገንዘብ ፖሊሲ ውሳኔዎችን ከፖለቲካ ጣልቃ ገብነት ነጻ ሆኖ እንዲወስን ሙሉ ነጻነትና አቅም እንዲኖረው ማድረግ።
- **የተረጋጋ የውጭ ምንዛሪ ተመን:** ተለዋዋጭ ነገር ግን ቁጥጥር የሚደረግበት (Managed float) ወይም ሌላ ተገቢ የሆነ የውጭ ምንዛሪ ተመን ሥርዓት በመከተል የውጭ ምንዛሪ ገቢያውን ማረጋገጥ።
- **የሀገር ውስጥ የብድር ገበያን ማሳደግ:** የግሉ ዘርፍ ለኢንቨስትመንትና ለሥራ ማስኬጃ የሚያስፈልገውን ብድር በቀላሉ እንዲያገኝ ምቹ ሁኔታ መፍጠር።

2.8 የመሠረተ ልማት ልማት

ዘመናዊና አስተማማኝ መሠረተ ልማት ለኢኮኖሚ ዕድገት፣ ለማህበራዊ ልማትና ለሀገራዊ ትስስር ወሳኝ መሆኑን በመገንዘብ፣ በመንግስትና በግሉ ዘርፍ (በPPP ሞዴል) ትብብር ሰፊ የመሠረተ ልማት ልማት ማካሄድ።

- **የትኩረት ዘርፎች:**
  - **ትራንስፖርት:** (መንገድ፣ ባቡር፣ የአየር ትራንስፖርት፣ የውሃ ትራንስፖርት - እንደአስፈላጊነቱ)
  - **የኢነርጂ አቅርቦት:** (በተለይ ከታዳሽ ምንጮች - የውሃ፣ የፀሐይ፣ የንፋስ፣ የጂኦተርማል) አስተማማኝና ተመጣጣኝ የኤሌክትሪክ ሃይል አቅርቦትን ማረጋገጥ።
  - **የንጹህ ውሃና የንጽህና መጠበቂያ (WASH):** ለሁሉም ዜጎች በተለይም በገጠር አካባቢዎች ተደራሽ ማድረግ።
  - **የኢንፎርሜሽንና ኮሙኒኬሽን ቴክኖሎጂ (ICT) መሠረተ ልማት:** (የብሮድባንድ ኢንተርኔት ተደራሽነትን ማስፋት)።

2.9 የተፈጥሮ ሀብትና መሬት አጠቃቀም

- **የመሬት ፖሊሲ:** የአርሶ አደሩን የይዞታ ዋስትና ማዕከል ያደረገ፣ ኢንቨስትመንትን የሚያበረታታ፣ የማህበራዊ ፍትህንና የአካባቢ ጥበቃን ከግምት ያስገባ ሚዛናዊና ተግባራዊ ቅይጥ አካሄድ መከተል።
- **የተፈጥሮ ሀብት አስተዳደር:** ግልጽነት፣ የህዝብ ተሳትፎ፣ የአካባቢና ማህበራዊ ተጽዕኖ ግምገማ፣ የአካባቢ ጥበቃና መልሶ ማቋቋም፣ የአካባቢው ማህበረሰብ ተጠቃሚነትና ጠንካራ የቁጥጥር ሥርዓት መዘርጋት።

2.10 የፋይናንስና ባንክንግ ዘርፍ

ጠንካራ፣ ዘመናዊ፣ ተወዳዳሪና ተደራሽ የሆነ የፋይናንስና የባንክንግ ዘርፍ መገንባት ለኢኮኖሚ ዕድገትና ለዜጎች የፋይናንስ ተሳትፎ ወሳኝ ነው።

- **የፖሊሲ አቅጣጫዎች፡**

- **የባንክ ዘርፉን ማጠናከር፡** የሀገር ውስጥ ባንኮችን አቅም መገንባት፣ የመልካም አስተዳደር አሰራሮችን ማጠናከርና የውድድር አቅማቸውን ማሳደግ።
- **የውጭ ባንኮች ተሳትፎ (በጥንቃቄና በሂደት)፡** የሀገር ውስጥ ባንኮችን አቅም ከግምት ውስጥ በማስገባትና የሀገሪቱን የፋይናንስ መረጋጋት ባረጋገጠ መልኩ የውጭ ባንኮች በዘርፉ እንዲሳተፉ በሂደት መፍቀድ።
- **የፋይናንስ አገልግሎቶች ተደራሽነት (Financial Inclusion)፡** በተለይ ለገጠር ነዋሪዎች፣ ለአነስተኛ ንግዶችና ዝቅተኛ ገቢ ላላቸው የህብረተሰብ ክፍሎች የባንክ፣ የኢንሹራንስና የማይክሮ ፋይናንስ አገልግሎቶች ተደራሽ እንዲሆኑ ማድረግ (በዲጂታል ፋይናንስ አገልግሎቶች - Mobile Banking, Agent Banking - በመታገዝ)።
- **የካፒታል ገበያ (Capital Market) መገንባት፡** የረጅም ጊዜ የፋይናንስ ምንጭ ለማግኘትና የሀገር ውስጥ ቁጠባን ወደ ኢንቨስትመንት ለመቀየር የሚያስችል የካፒታል ገበያ (የአክሲዮንና የቦንድ ገበያ) ማቋቋምና ማሳደግ።
- **የኢንሹራንስ ዘርፉን ማሳደግ።**
- **የፋይናንስ ዘርፉን የቁጥጥርና የክትትል አቅም ማጠናከር፡** (በብሔራዊ ባንክና በሌሎች ተቆጣጣሪ አካላት)።

ምዕራፍ ሦስት፡ የማህበራዊ ፕሮግራም

የኢትዮጵያ አንድነት እና ልማት ፓርቲ (ኢአልፓ)፣ የኢኮኖሚ ዕድገት ብቻውን የህዝብን ደህንነትና ብልጽግና ማረጋገጥ እንደማይችል ይገነዘባል። በመሆኑም፣ ፓርቲያችን የዜጎችን የኑሮ ጥራት ለማሻሻል፣ ማህበራዊ ፍትህን ለማረጋገጥ፣ የእድል እኩልነትን ለማስፈንና "ማንም ወደ ኋላ እንዳይቀር" ለማድረግ የሚያስችል ጠንካራና ሁሉን አቀፍ የማህበራዊ ፕሮግራም ይተገብራል። የማህበራዊ ፕሮግራሞችን የሀገራችንን የሰው ኃይል በማልማት ለዘላቂ ልማት መሰረት ይጥላል።

3.1 ድህነትን ማስወገድና የምግብ ዋስትናን ማረጋገጥ

3.1.1 የተቀናጀ የድህነት ቅነሳ ስትራቴጂ፡

- ድህነትን በሁሉም መልኩ (የገቢ ድህነት፣ የመሠረታዊ አገልግሎቶች እጦት፣ የማህበራዊ መገለል) ለመቅረፍ የሚያስችል ሁለገብና የተቀናጀ ስትራቴጂ መተግበር።
- የድህነት መንስኤዎችን በጥልቀት በመለየት በየአካባቢው ተጨባጭ ሁኔታ ላይ የተመሰረቱ የመፍትሄ አቅጣጫዎችን መንደፍ።

3.1.2 የማህበራዊ ጥበቃ መረብ (Social Safety Net) ማጠናከር፡

- በጣም ለተጋለጡ የህብረተሰብ ክፍሎች (አቅም ደካሞች፣ አረጋውያን፣ አካል ጉዳተኞች፣ በድርቅና በሌሎች ቀውሶች ለተጎዱ) የሚሰጠውን የታለመ የገንዘብ ድጋፍ (Conditional/Unconditional Cash Transfer) ወይም የምግብ እርዳታ ፕሮግራሞችን ማስፋፋት፣ ቀልጣፋና ግልጽ እንዲሆኑ ማድረግ።
- የሥራ አጥ መድሃኒት (Unemployment Insurance) ሥርዓት በሂደት በመዘርጋት ጊዜያዊ የገቢ እጦት ላጋጠማቸው ዜጎች ድጋፍ ማድረግ።

- የህዝብ የሥራ ፕሮግራሞችን (Public Works Programs) በማስፋፋት ለአጭር ጊዜ የሥራ ዕድል መፍጠርና የማህበረሰብ ሀብቶችን ማልማት።

3.1.3 የምግብ ዋስትናን ማረጋገጥ:

- የሀገር ውስጥ የምግብ ምርትን (በተለይ መስረታዊ የምግብ ሰብሎችን) በማሳደግና የድህረ-ምርት ብክነትን በመቀነስ የሀገሪቱን የምግብ አቅርቦት ማረጋገጥ።
- የምግብ ገበያውን በማረጋገጥና የዋጋ ንረትን በመቆጣጠር ዝቅተኛ ገቢ ያላቸው ዜጎች ምግብ እንዲያገኙ ማስቻል።
- የትምህርት ቤት ምግብ ፕሮግራሞችን በሁሉም የመጀመሪያ ደረጃ ትምህርት ቤቶች ማስፋፋትና ማጠናከር።
- ለእናቶችና ለህጻናት የተመጣጠነ ምግብ አቅርቦትን ለማሻሻል ልዩ ፕሮግራሞችን መተግበር።

3.2 ትምህርት

3.2.1 ጥራት ያለውና ሁሉን አቀፍ ትምህርት ለሁሉም:

- "ትምህርት ለሁሉም" መርህን በመከተል፣ እያንዳንዱ PosY ዜጋ የትምህርት መብቱ እንዲከበር ማድረግ።
- የመጀመሪያ ደረጃ ትምህርት (1-8ኛ ክፍል): ለሁሉም ህጻናት በነጻና በግዴታ መልክ ተደራሽ ማድረግ፤ የትምህርት ማቋረጥን መቀነስ።
- የሁለተኛ ደረጃ ትምህርት: ተደራሽነትን ማስፋት፣ ጥራትን ማሻሻልና ከከፍተኛ ትምህርትና ከሥራ ገበያው ፍላጎት ጋር ማጣጣም።
- የከፍተኛ ትምህርት: የዩኒቨርሲቲዎችንና የኮሌጆችን ጥራት፣ ተገቢነትና የምርምር አቅም ማሳደግ። የከፍተኛ ትምህርት ተቋማት የሀገር ችግር ፈቺ እንዲሆኑና ለኢኮኖሚን ማዕከል እንዲሆኑ ድጋፍ ማድረግ።

3.2.2 የትምህርት ጥራት ማሻሻያ:

- የመምህራንን የሙያ ብቃት፣ የሥራ ተነሳሽነትና የኑሮ ሁኔታ ማሻሻል (በተሻለ ሥልጠና፣ በቂ ደመወዝና ማበረታቻዎች)።
- ሥርዓተ ትምህርቱን ከዘመኑ የዕውቀት ደረጃና ከሀገሪቱ የልማት ፍላጎት ጋር በማጣጣም በየጊዜው ማሻሻል። (ሳይንስ፣ ቴክኖሎጂ፣ ኢንጂነሪንግና ሂሳብ (STEM) ትምህርትን ማጠናከር)
- በቂና ዘመናዊ የትምህርት መርጃ መሣሪያዎችን (መጻሕፍት፣ ቤተ-መከራዎች፣ የኮምፒውተርና የኢንተርኔት አገልግሎት) ለሁሉም ትምህርት ቤቶች ማቅረብ።
- የተማሪዎችን የመማር ውጤት ለመገምገምና ለማሻሻል የሚያስችል ጠንካራ የክትትልና የድጋፍ ሥርዓት መዘርጋት።

3.2.3 የቴክኒክና ሙያ ትምህርትና ሥልጠና (TVET) ማዘመን:

- የTVET ተቋማትን በማስፋፋትና በማዘመን፣ ወጣቶች ለሥራ ገበያው የሚፈለገውን ተግባራዊ ክህሎት እንዲያገኙ ማስቻል።
- ከኢንዱስትሪው ጋር ያለውን ትስስር በማጠናከር የተለማማጅነት ፕሮግራሞችን ማስፋፋት።

3.3.4 ልዩ ፍላጎት ላላቸውና ለተጋላጭ ቡድኖች ትምህርት:

- አካል ጉዳተኛ ተማሪዎች፣ የገጠርና የእርብቶ አደር አካባቢ ህጻናት፣ እንዲሁም ሌሎች ልዩ ድጋፍ የሚሹ ተማሪዎች (ለምሳሌ ልጃገረዶች) በትምህርት ገበታቸው እንዲጸኑና ውጤታማ እንዲሆኑ ልዩ ድጋፍና ምቹ ሁኔታ መፍጠር።

3.3.5 ቅድመ-መደበኛ ትምህርት (መዋለ ህጻናት):

- የቅድመ-መደበኛ ትምህርት ሽፋንን በማስፋፋት ህጻናት ለቀጣዩ የትምህርት ደረጃ ዝግጁ እንዲሆኑ ማድረግ (ከማህበረሰቡና ከግሉ ዘርፍ ጋር በመተባበር)።

3.3 የጤና አገልግሎት

3.3.1 ሁሉን አቀፍ የጤና ሽፋን (Universal Health Coverage) ማረጋገጥ:

- እያንዳንዱ ዜጋ የገቢ ሁኔታው ሳይገድበው ጥራት ያለው የጤና አገልግሎት እንዲያገኝ ማድረግ።
- የመጀመሪያ ደረጃ የጤና ክብካቤ (Primary Health Care): በማጠናከርና በማስፋፋት በሽታን መከላከል፣ የጤና ትምህርት መስጠትና መሰረታዊ የህክምና አገልግሎቶችን ለህብረተሰቡ ቅርብ ማድረግ (የጤና ኤክስቴንሽን ፕሮግራምን ማጠናከር)።

3.3.2 የጤና ተቋማት ጥራትና ተደራሽነት ማሻሻል:

- የሆስፒታሎችን፣ የጤና ጣቢያዎችንና የክሊኒኮችን ቁጥርና ስርጭት ማሻሻል።
- በቂና ብቁ የህክምና ባለሙያዎች (ሐኪሞች፣ ነርሶች፣ የላብራቶሪ ቴክኒሻኖች) እንዲኖሩ ማድረግ፤ የኑሮና የሥራ ሁኔታቸውን ማሻሻል።
- አስፈላጊ የሆኑ መድኃኒቶችን፣ የህክምና መሣሪያዎችንና ቴክኖሎጂዎችን በተመጣጣኝ ዋጋና በአስተማማኝ ሁኔታ ተደራሽ ማድረግ (የሀገር ውስጥ የመድኃኒት ምርትን ማበረታታት)።

3.3.3 የጤና መድሃኒት ሥርዓት ማስፋፋት:

- የህብረተሰብ ጤና መድሃኒት (Community-Based Health Insurance) ሽፋንን በማስፋፋትና በማጠናከር ዜጎች የህክምና ወጪን እንዲቋቋሙ ማስቻል።
- ሌሎች የማህበራዊ ጤና መድሃኒት አማራጮችን ማጥናትና መተግበር።

3.3.4 የእናቶችና ህጻናት ጤና:

- የእናቶችንና የህጻናትን ሞት ለመቀነስ የሚያስችሉ የተቀናጁ ፕሮግራሞችን (የቅድመ-ወሊድ ክትትል፣ በሰለጠነ ባለሙያ የሚደረግ የወሊድ አገልግሎት፣ የድህረ-ወሊድ እንክብካቤ፣ የህጻናት ክትትል) ማጠናከር።

3.3.5 የተላላፊና ተላላፊ ያልሆኑ በሽታዎች ቁጥጥርና መከላከል:

- እንደ ኤችአይቪ/ኤድስ፣ ቲቢ፣ ወባ ያሉ ተላላፊ በሽታዎችን ለመቆጣጠርና ለመከላከል የሚደረገውን ጥረት ማጠናከር።
- በአኗኗር ዘይቤ ለውጥ የሚመጡ ተላላፊ ያልሆኑ በሽታዎችን (ስኳር፣ የደም ግፊት፣ ካንሰር) ለመከላከል የግንዛቤ ማስጨበጫና የማጣራት (Screening) ፕሮግራሞችን ማካሄድ።

3.3.6 የአዕምሮ ጤና አገልግሎት:

- የአዕምሮ ጤና ችግሮችን በተመለከተ በህብረተሰቡ ውስጥ ያለውን የተሳሳተ አመለካከት በመቀየርና የአዕምሮ ጤና አገልግሎቶችን ተደራሽነት በማሻሻል ለዚህ ዘርፍ ትኩረት መስጠት።

3.5 የሴቶች መብትና ሁለንተናዊ ተሳትፎ

3.5.1 የሥርዓተ-ቦታ እኩልነትን በተግባር ማረጋገጥ፡

- በህግም ሆነ በተግባር የሴቶችንና የወንዶችን እኩልነት ማረጋገጥ። ሴቶችን የሚያግዱ ወይም አድልዎ የሚፈጥሩ ህጎችን፣ ፖሊሲዎችንና ልማዳዊ አሰራሮችን ማስወገድ።
- ሴቶች በሁሉም የህብረተሰብ እርከኖች (በቤተሰብ፣ በማህበረሰብ፣ በሥራ ቦታ፣ በሀገር ደረጃ) እኩል መብትና ዕድል እንዲኖራቸው ማድረግ።

3.5.2 ሴቶችን ከጥቃትና ከጎጂ ልማዳዊ ድርጊቶች መጠበቅ፡

- በሴቶች ላይ የሚፈጸሙ ጥቃቶችን (የቤት ውስጥ ጥቃትን፣ ጾታዊ ጥቃትን፣ የሥራ ቦታ ትንኮሳን ጨምሮ) ለመከላከልና ለተጎጂዎች ጥበቃና ድጋፍ ለመስጠት የሚያስችሉ ጠንካራ ህጎችን ማውጣትና ማስፈጸም።
- ጎጂ ልማዳዊ ድርጊቶችን (ለምሳሌ የሴት ልጅ ግርዛትን፣ ያለዕድሜ ጋብቻን) ለማስቀረት የግንዛቤ ማስጨበጫና የማህበረሰብ ንቅናቄ ሥራዎችን ማጠናከር።
- ለጥቃት ሰለባዎች የተሟላ የህክምና፣ የስነ-ልቦናና የህግ ድጋፍ የሚሰጡ ማዕከላትን ማቋቋምና ማጠናከር።

3.5.3 የሴቶችን የፖለቲካ ተሳትፎ ማሳደግ፡

- ሴቶች በምርጫ፣ በፓርቲ አመራርነትና በውሳኔ ሰጪ የመንግስት ቦታዎች ላይ ያላቸውን ተሳትፎ ለማሳደግ የሚያስችሉ የማበረታቻ እርምጃዎችን (ለምሳሌ፡ የኮታ ሥርዓት፣ የአቅም ግንባታ ሥልጠና) መተግበር።

3.5.4 የሴቶችን የኢኮኖሚ ማብቃት፡

- ለሴቶች የትምህርትና የሙያ ሥልጠና እድሎችን ማስፋት።
- የሥራ ዕድል በማመቻቸትና እኩል ክፍያ ለእኩል ሥራ መርህን በማስፈጸም የሴቶችን የገቢ አቅም ማሳደግ።
- ለሴት ሥራ ፈጣሪዎች የብድር አቅርቦትን፣ የንግድ ማማከር አገልግሎትንና የገበያ ትስስርን ማመቻቸት።
- የሴቶችን የመሬትና የሌሎች ንብረቶች ባለቤትነት መብት በህግም ሆነ በተግባር ማረጋገጥ።
- ሴቶች የቤት ውስጥ የሥራ ጫናቸውን እንዲቀንሱ የሚያግዙ (ለምሳሌ የህጻናት ማቆያ ማዕከላት፣ የውሃና የኢነርጂ አቅርቦት) ፖሊሲዎችን መተግበር።

3.5.5 የሴቶች የጤና አገልግሎት ተደራሽነት፡

- ለሴቶች ተስማሚ የሆነ የጤና አገልግሎት በተለይም የስነ-ተዋልዶ ጤና አገልግሎቶች (የቤተሰብ ምጣኔ፣ ደህንነቱ የተጠበቀ የወሊድ አገልግሎት) ተደራሽ እንዲሆኑ ማድረግ።

3.6 የወጣቶች ጉዳይ

3.6.1 የወጣቶችን ሁለንተናዊ ተሳትፎ ማረጋገጥ፡

- ወጣቶች የሀገሪቱ ዋነኛ የለውጥ ኃይልና የጎን ተስፋ መሆናቸውን በመገንዘብ፣ በፖለቲካ፣ በኢኮኖሚና በማህበራዊ ጉዳዮች ላይ ንቁና ትርጉም ያለው ተሳትፎ እንዲኖራቸው ምቹ ሁኔታ መፍጠር።

3.6.2 የትምህርትና የክህሎት ልማት ለወጣቶች፡ (ከላይ በትምህርትና በTVET ዘርፍ እንደተጠቀሰው) የወጣቶችን የትምህርት ጥራትና የክህሎት ደረጃ በማሳደግ ለሥራ ገበያው ዝግጁ እንዲሆኑ ማድረግ።

3.6.3 የሥራ ዕድል ፈጠራ ለወጣቶች: (ከላይ በሥራ ዕድል ፈጠራና በኢኮኖሚ ፖሊሲው እንደተጠቀሰው) ለወጣቶች ሰፊና ቀጣይነት ያለው የሥራ ዕድል መፍጠር የፓርቲያችን ቀዳሚ ትኩረት ይሆናል።

3.6.4 የወጣት ሥራ ፈጣሪዎችን ማበረታታት: ወጣቶች የራሳቸውን ንግድ እንዲፈጥሩና እንዲያሳድጉ ልዩ ድጋፍ መስጠት።

3.6.5 የወጣቶች የሲቪክና የፖለቲካ ተሳትፎ:

- ወጣቶች በውሳኔ ሰጪነት ሂደቶች፣ በፓርቲ ፖለቲካና በሲቪክ ማህበራት ውስጥ በንቃት እንዲሳተፉ ማበረታታትና መድረኮችን ማመቻቸት።
- የወጣት ማዕከላትን በማስፋፋትና በማጠናከር ወጣቶች ለሀገራቸው ጠቃሚ በሆኑ ጉዳዮች ላይ እንዲወያዩና እንዲደራጁ ማድረግ።

3.6.6 ስፖርት፣ መዝናኛና የፈጠራ ሥራዎች:

- ለወጣቶች ጤናማ የአኗኗር ዘይቤ እንዲኖራቸውና ከመጥፎ ሱሶች እንዲርቁ የሚያስችሉ የስፖርት መሠረተ ልማቶችንና የመዝናኛ ማዕከላትን በየአካባቢው ማስፋፋት።
- የወጣቶችን የፈጠራ ችሎታ (በኪነ-ጥበብ፣ በቴክኖሎጂ) የሚያበረታቱ ፕሮግራሞችን መደገፍ።

3.7 የአካል ጉዳተኞች መብትና ተሳትፎ

3.7.1 ሁሉን አቃፊ ማህበረሰብ መገንባት:

- አካል ጉዳተኞች የህብረተሰቡ እኩል አባላት መሆናቸውን በመገንዘብ፣ መብቶቻቸው እንዲከበሩ፣ ከማንኛውም ዓይነት አድልዎ እንዲጠበቁና በህብረተሰቡ ሙሉ ተሳትፎ እንዲኖራቸው ማድረግ።

3.7.2 ተደራሽነትን ማረጋገጥ (Accessibility):

- ህንጻዎች፣ የህዝብ ማመላለሻዎች፣ መንገዶች፣ የመረጃና ኮሙኒኬሽን ቴክኖሎጂዎች እንዲሁም ሌሎች የህዝብ አገልግሎቶች ለአካል ጉዳተኞች ተደራሽ እንዲሆኑ የሚያስገድዱ ህጎችን ማውጣትና ማስፈጸም (Universal Design መርህን መከተል)።

3.7.3 ሁሉን አቀፍ ትምህርትና የሥራ ዕድል:

- አካል ጉዳተኛ ህጻናትና ወጣቶች ከመደበኛው የትምህርት ሥርዓት ጋር ተቀላቅለው እንዲማሩ (Inclusive Education) የሚያስችል ድጋፍና ምቹ ሁኔታ መፍጠር (ልዩ የትምህርት መርጃ መሣሪያዎች፣ የሰለጠኑ መምህራን)።
- አካል ጉዳተኞች በክህሎታቸው መሰረት የሥራ ዕድል እንዲያገኙና በሥራ ቦታ አድልዎ እንዳይደርስባቸው ህጋዊ ጥበቃ ማድረግና አሰሪዎችን ማበረታታት።

3.7.4 የጤና፣ የማገገሚያና የድጋፍ አገልግሎቶች:

- ለአካል ጉዳተኞች ተስማሚ የሆኑ የጤናና የማገገሚያ (Rehabilitation) አገልግሎቶችን ተደራሽ ማድረግ።
- የተንቀሳቃሽነት መርጃ መሣሪያዎችን (Wheelchairs, Crutches, Hearing Aids, etc.) በተመጣጣኝ ዋጋ ወይም በነጻ እንዲያገኙ ድጋፍ ማድረግ።

3.7.5 የማህበራዊ ጥበቃና የኢኮኖሚ ማብቃት:

- ለከፍተኛ ድጋፍ ለሚሹ አካል ጉዳተኞችና ለቤተሰቦቻቸው የማህበራዊ ጥበቃ ድጋፍ ማድረግ።
- አካል ጉዳተኞች የራሳቸውን ገቢ የሚያገኙበትን የኢኮኖሚ እንቅስቃሴ እንዲጀምሩ የብድርና የሥልጠና ድጋፍ መስጠት።

3.7.6 የግንዛቤ ማስጨበጫና የአመለካከት ለውጥ:

- በህብረተሰቡ ውስጥ ስለ አካል ጉዳተኞች መብት፣ አቅምና አስተዋጽኦ ግንዛቤ በመፍጠር አሉታዊ አመለካከቶችንና ማህበራዊ መገለልን ማስወገድ።

3.8 የወላጅ አልባ ህጻናትና የአረጋውያን እንክብካቤ

3.8.1 የወላጅ አልባ ህጻናት ጥበቃና እንክብካቤ:

- **ቤተሰብ-ተኮር እንክብካቤን ማስቀደም:** ወላጅ አልባ ህጻናት በተቻለ መጠን በዘመድ አዝማድ ወይም በአሳዳጊ ቤተሰብ (Foster Care) ውስጥ እንዲያድጉ ቅድሚያ መስጠትና ድጋፍ ማድረግ።
- **የጉዲፈቻ ሥርዓት ማሻሻል:** የሀገር ውስጥ (አስፈላጊ ሆኖ ሲገኝ) የውጭ ሀገር የጉዲፈቻ ሥርዓት የህጻናትን ጥቅም ባስጠበቀ፣ ግልጽና ከህገ-ወጥ ዝውውር በጸዳ መልኩ እንዲመራ ማድረግ።
- **የህጻናት ማሳደጊያ ተቋማት (Orphanages):** እንደ መጨረሻ አማራጭ ብቻ ጥቅም ላይ እንዲውሉና ጥራታቸው፣ የህጻናት እንክብካቤ ደረጃቸውና የክትትል ሥርዓታቸው እንዲሻሻል ማድረግ።
- ለወላጅ አልባ ህጻናት የተሟላ የትምህርት፣ የጤና፣ የስነ-ልቦና ድጋፍና የወደፊት የህይወት ክህሎት ሥልጠና መስጠት።

3.8.2 የአረጋውያን ክብርና ደህንነት:

- አረጋውያን ለሀገር ያበረከቱትን አስተዋጽኦ በመገንዘብ፣ ክብራቸውን የጠበቀና አስተማማኝ የህይወት ፍጻሜ እንዲኖራቸው ማድረግ።
- **የቡረታና የማህበራዊ ዋስትና ሽፋንን ማስፋትና ማጠናከር:** የመንግስትና የግል ሰራተኞች የቡረታ አበል የኑሮ ውድነትን የሚቋቋም እንዲሆን በየጊዜው ማሻሻል። መደበኛ ባልሆነው ዘርፍ ለሚሰሩና ለአርሶ አደሮችም የማህበራዊ ዋስትና አማራጮችን ማጥናትና መተግበር።
- **ተመጣጣኝ የጤና አገልግሎት ለአረጋውያን:** ለአረጋውያን ተስማሚ የሆኑ የጤና አገልግሎቶችን ተራሽተደራሽ ማድረግ።
- **የቀን ማቆያ ማዕከላትና የማህበረሰብ-ተኮር የእንክብካቤ ፕሮግራሞች:** አረጋውያን ከማህበረሰቡ ሳይገለሉ እንክብካቤና ማህበራዊ መስተጋብር እንዲያገኙ የሚያስችሉ ፕሮግራሞችን መደገፍ።
- ከብቸኝነት፣ ከማህበራዊ መገለልና ከአረጋውያን ጥቃት መከላከል።

ምዕራፍ አራት: የጸጥታ፣ የውጭ ግንኙነትና የመገናኛ ብዙሃን ፖሊሲ

የኢትዮጵያ አንድነት እና ልማት ፓርቲ (ኢአልፓ)፣ የሀገርን ሉዓላዊነትና የህዝብን ደህንነት ማስጠበቅ፣ ከዓለም አቀፉ ማህበረሰብ ጋር ገንቢ ግንኙነት መመስረት፣ እንዲሁም የህዝብን የመረጃ የማግኘት መብትና የሀሳብ ብዝሃነትን ማረጋገጥ ለሀገራችን ዘላቂ ሰላምና ልማት ወሳኝ መሆናቸውን ያምናል።

4.1 የሀገር መከላከያ ሰራዊት፣ ፖሊስና የደህንነት ተቋማት

4.1.1 አጠቃላይ መርሆዎች:

- ሁሉም የጸጥታ ተቋማት ለህገ-መንግስቱ የበላይነትና በህዝብ ለተመረጠው የሲቪል መንግስት ተገዥ ይሆናሉ።
- ከማንኛውም የፖለቲካ ፓርቲ ወገንተኝነት ነጻ ሆነው፣ ሀገራዊና ህዝባዊ አገልግሎት ብቻ ይሰጣሉ።
- የዜጎችን ሰብዓዊ መብቶች ያከብራሉ ያስከብራሉ።
- ሁሉም ተግባራቸው በህግ በተደነገገው መሰረት ይከናወናሉ።
- አሰራራቸው ግልጽና ለህዝብ ተጠያቂነት የሰፈነበት ይሆናል።
- የኢትዮጵያን ብዝሃነት የሚያንጸባርቅ የሰው ኃይል ስብጥር ይኖራቸዋል።
- አባላቸው በሙያቸው የሰለጠኑ፣ ብቁና ሥነ-ምግባር ያላቸው ይሆናሉ።

4.1.2 የሀገር መከላከያ ሰራዊት፡

- **ዋና ተልዕኮ፡** የሀገሪቱን ሉዓላዊነት፣ የግዛት አንድነትና ከውጭ ወረራና ጥቃት መከላከል፤ በዓለም አቀፍ የሰላም ማስከበር ተልዕኮዎች መሳተፍ፤ በአደጋ ጊዜ የሰብዓዊ እርዳታ ድጋፍ መስጠት።
- **አመራርና ቁጥጥር፡** በሲቪል የመከላከያ ሚኒስቴር ይመራል፤ ለፓርላማው ተጠሪ ይሆናል። የጦር ኃይሎች ጠቅላይ አዛዥነት ሚና በህገ-መንግስቱ መሰረት ይወሰናል።
- **በሀገር ውስጥ የጸጥታ ጉዳዮች ላይ ያለው ሚና፡** በጣም ውስን እና እንደ መጨረሻ አማራጭ ብቻ፣ በከፍተኛው የሲቪል ባለሥልጣን ውሳኔና በፓርላማ ይሁንታ ይሆናል።

4.1.3 የፖሊስ ተቋም (የፌዴራልና የ"ክፍለ ሀገር" ፖሊስ)፡

- **ዋና ተልዕኮ፡** የህግ የበላይነትን ማስከበር፣ የህዝብን ሰላምና ደህንነት መጠበቅ፣ ወንጀልን መከላከልና መመርመር።
- **አደረጃጀት፡** የፌዴራልና የ"ክፍለ ሀገር" ፖሊስ ግልጽ የሥልጣን ወሰንና ጠንካራ የትብብር ማዕቀፍ ይኖራቸዋል። የማህበረሰብ አቀፍ የፖሊስ አገልግሎት ይበረታታል።
- **ተጠያቂነት፡** ገለልተኛ የፖሊስ ቅሬታ መርማሪ ተቋም ተቋቁሞ የፖሊስ አባላት ለሚፈጽሟቸው የመብት ጥሰቶች ተጠያቂ እንዲሆኑ ይደረጋል።

4.1.4 የደህንነት ተቋም፡

- **ዋና ተልዕኮ፡** የሀገርን ደህንነት ከውስጥና ከውጭ ስጋቶች መጠበቅና ለመንግስት የፖሊስ ውሳኔዎች የመረጃ ትንተና ማቅረብ።
- **አመራርና ተጠሪነት፡** ዋና ዳይሬክተሩ በፕሬዝዳንቱ ታጭቶ በፓርላማ ይጸድቃል፤ ተቋሙ ለፕሬዝዳንቱ ተጠሪ ይሆናል። ሆኖም፣ ከጠቅላይ ሚኒስትሩና ከብሔራዊ ደህንነት ምክር ቤት ጋር ጠንካራ የቅንጅትና የመረጃ ልውውጥ ሥርዓት ይኖረዋል።
- **ቁጥጥር፡** ጠንካራ የፓርላማ ቁጥጥር (በልዩ ኮሚቴ)፣ የዳኝነት ቁጥጥር (በተለይ በክትትል ተግባራት ላይ) እና ገለልተኛ የበላይ ተቆጣጣሪ አካል ይኖረዋል። ሥልጣኑ በህግ የተገደበና ከፖለቲካ ወገንተኝነት የጸዳ ይሆናል። የሳይበር ደህንነትና የሀገር ደህንነትን አደጋ ላይ የሚጥሉ የህሰተኛ መረጃ ስርጭቶችን (ከሰብዓዊ መብት ጥበቃ ጋር በተጣጣመ መልኩ) የመከታተል ሚና ይኖረዋል።

4.1.5 የጸጥታ ተቋማት አመራሮች አሻሻያ፡

- የመከላከያ ሚኒስትር፣ የጦር ኃይሎች ጠቅላይ ኤታማዦር ሹም፣ የፌዴራል ፖሊስ ኮሚሽነር በጠቅላይ ሚኒስትሩ ታጭተው በፓርላማው ይጸድቃሉ። የደህንነት ተቋሙ ዋና ዳይሬክተር በፕሬዝዳንቱ ታጭቶ በፓርላማው ይጸድቃል።

4.2 የውጭ ግንኙነትና የዲፕሎማሲ ፖሊሲ

4.2.1 መሰረታዊ መርሆዎች፡

- የሉዓላዊነትና የግዛት አንድነት መከበር።
- በውስጥ ጉዳይ ጣልቃ አለመግባት።
- የጋራ ተጠቃሚነትና መከባበር።
- ዓለም አቀፍ ህግን ማክበር።
- የውዝግቦች ሰላማዊ አፈታት።
- የጋራ የጸጥታና የልማት አጋርነት።

4.2.2 ከጎረቤት ሀገሮች ጋር ያለን ግንኙነት (የአፍሪካ ቀንድ)፡

- ሰላማዊ፣ የተረጋጋና ጠንካራ የትብብር ግንኙነት መገንባት (በሰላምና ጸጥታ፣ በኢኮኖሚ ትስስር፣ በውሃ ሀብት አጠቃቀም ላይ የተመሰረተ)።

4.2.3 ከአፍሪካ ህብረትና ከሌሎች ቀጠናዊ ድርጅቶች ጋር ያለን ተሳትፎ፡

- የአፍሪካ ህብረትን ዓላማዎች ለማሳካት ንቁና ግንባር ቀደም ሚና መጫወት። የኢጋድንና ሌሎች ቀጠናዊ ተቋማትን ማጠናከር።

4.2.4 ከዓለም አቀፍ የኃይል ማዕከላት ጋር ያለን ግንኙነት፡

- ሚዛናዊ፣ የሀገርን ጥቅም ያስቀደመና በሉዓላዊ እኩልነት ላይ የተመሰረተ ግንኙነት መከተል።

4.2.5 የኢኮኖሚ ዲፕሎማሲ፡

- የውጭ ፖሊሲያችን ዋነኛ መገለጫ የኢኮኖሚ ዲፕሎማሲ እንዲሆን በማድረግ የውጭ ቀጥተኛ ኢንቨስትመንትን መሳብ፣ የኤክስፖርት ገበያን ማስፋትና የቴክኖሎጂ ሽግግርን ማመቻቸት።

4.2.6 የዳያስፖራ ተሳትፎ፡

- የኢትዮጵያ ዳያስፖራ በሀገር ግንባታና በዲፕሎማሲ ጥረቶች ላይ ንቁ ተሳትፎ እንዲኖረው ምቹ ሁኔታ መፍጠርና መብቶቻቸውን ማስጠበቅ።

4.3 የመገናኛ ብዙሃን ፖሊሲ

4.3.1 የፕሬስ ነጻነትና የመረጃ ተደራሽነት፡

- የሀሳብን በነጻነት የመግለጽና የፕሬስ ነጻነት መብቶች ያለ ምንም ቅድመ ሁኔታ እንዲከበሩ ጠንካራ ህጋዊ ከለላ መስጠት። ሳንሱርን በሁሉም መልኩ መከላከል።
- ጠንካራ የመረጃ ነጻነት ህግ በማውጣትና በመተግበር የመንግስት መረጃዎች ለህዝብ ተደራሽ እንዲሆኑ ማድረግ።
- የስም ማጥፋት ህጎች የፕሬስ ነጻነትን በማይገድብ መልኩ እንዲሻሻሉ ማድረግ።

4.3.2 የመገናኛ ብዙሃን ብዝሃነትና ባለቤትነት፡

- የመንግስት፣ የግልና የማህበረሰብ መገናኛ ብዙሃን እንዲያድጉ ምቹ ሁኔታ መፍጠር። የመገናኛ ብዙሃን ባለቤትነት በአንድ አካል እጅ እንዳይከማች ገደብ ማበጀት።
- የመንግስት መገናኛ ብዙሃንን ወደ ገለልተኛ የህዝብ አገልግሎት ሰጪ ተቋማት መቀየር።
- የማህበረሰብ መገናኛ ብዙሃንን መደገፍ።

4.3.3 የጋዜጠኞች መብት፣ ደህንነትና የሙያ ብቃት፡

- ጋዜጠኞች ከማስፈራሪያ፣ ከጥቃትና ከህገ-ወጥ እስር እንዲጠበቁ ማድረግ።
- የጋዜጠኞችን የሙያ ብቃትና የሥነ-ምግባር ደረጃ ለማሳደግ የሥልጠና ተቋማትን መደገፍ።
- ነጻና ጠንካራ የጋዜጠኞች የሙያ ማህበራትን ማበረታታት።

4.3.4 የዲጂታል ሚዲያና የኢንተርኔት አስተዳደር:

- የኢንተርኔት ተደራሽነትን ማስፋፋትና የኢንተርኔት ነጻነትን ማረጋገጥ (ያለህጋዊ ምክንያት ኢንተርኔት አለማቋረጥ)።
- የሀሰተኛ መረጃ ስርጭትንና የጥላቻ ንግግርን ለመከላከል የሚወሰዱ እርምጃዎች የሀሳብን በነጻነት የመግለጽ መብትን በማይጥስና በህግ ማዕቀፍ ውስጥ እንዲሆኑ ማድረግ (ዋናው ትኩረት የሚዲያ ንባብ ከህሎት ማሳደግና የፋክት-ፔኪንግ ተቋማትን ማበረታታት ላይ ይሆናል)።

ምዕራፍ አምስት፡ ልዩ ልዩ የፖሊሲ ትኩረቶች

የኢትዮጵያ አንድነት እና ልማት ፓርቲ (ኢአልፓ)፣ ከላይ ከተዘረዘሩት ዋና ዋና የፖሊሲ ዘርፎች በተጨማሪ፣ ለሀገራችን ሁለንተናዊ ዕድገትና የህዝባችንን የኑሮ ጥራት ለማሻሻል ወሳኝ የሆኑ ሌሎች ልዩ ልዩ የፖሊሲ ትኩረቶችን ይሰጣል።

5.1 የሳይንስ፣ ቴክኖሎጂና ኢኖቬሽን ፖሊሲ

ሳይንስ፣ ቴክኖሎጂና ኢኖቬሽን የሀገርን የኢኮኖሚ ተወዳዳሪነት ለማሳደግ፣ የህዝብን ችግሮች ለመፍታትና የኑሮ ደረጃን ለማሻሻል ቁልፍ መሳሪያዎች መሆናቸውን በመገንዘብ፣ ለነዚህ ዘርፎች ጠንካራ የፖሊሲ ድጋፍና የሀብት ምደባ ማድረግ።

5.1.1 የምርምርና የልማት (R&D) አቅም ግንባታ:

- የዩኒቨርሲቲዎችንና የምርምር ተቋማትን የምርምር አቅም ማጠናከር፣ ለምርምር ሥራዎች በቂ የገንዘብ ድጋፍ መመደብና ውጤታማነታቸውን ማረጋገጥ።
- በምርምርና በኢንዱስትሪው መካከል ያለውን ትስስር በማጠናከር የምርምር ውጤቶች ወደ ተግባር እንዲለወጡና የኢኮኖሚ ጠቀሜታ እንዲኖራቸው ማድረግ።

5.1.2 የሳይንስና ቴክኖሎጂ ትምህርት (STEM) ማጠናከር:

- በሁሉም የትምህርት እርከኖች የሳይንስ፣ ቴክኖሎጂ፣ ኢንጂነሪንግና ሂሳብ (STEM) ትምህርትን ጥራትና ተደራሽነት ማሻሻል፤ ወጣቶች በእነዚህ ዘርፎች እንዲሳተፉ ማበረታታት።

5.1.3 የዲጂታል ትራንስፎርሜሽንና የኢንፎርሜሽን ቴክኖሎጂ (ICT) ልማት:

- የመንግስት አገልግሎቶችን በዲጂታል ቴክኖሎጂ በማዘመን (E-Government) ቀልጣፋ፣ ግልጽና ተደራሽ እንዲሆኑ ማድረግ።
- የዲጂታል ኢኮኖሚን (E-commerce, Fintech) በማበረታታት አዳዲስ የሥራ ዕድሎችን መፍጠርና የኢኮኖሚ ቅልጥፍን ማሳደግ።
- የሳይበር ደህንነት አቅምን መገንባት።

5.1.4 የኢኖቬሽንና የሥራ ፈጠራ ሥነ-ምህዳር (Ecosystem) መገንባት:

- ወጣት ሥራ ፈጣሪዎችንና አዳዲስ የቴክኖሎጂ ኩባንያዎችን (Start-ups) ለመደገፍ የሚያስችሉ የኢንቨንቪን ማዕከላትን፣ የቪንቸር ካፒታል (Venture Capital) አቅርቦትንና ሌሎች የማበረታቻ ሥርዓቶችን መዘርጋት።

5.1.5 የአዕምሯዊ ንብረት (Intellectual Property) መብቶች ጥበቃ:

- የፈጠራ ባለሙያዎችንና ተመራማሪዎችን መብት የሚያስጠብቅ ጠንካራ የአዕምሯዊ ንብረት ጥበቃ ሥርዓት መዘርጋትና ማስፈጸም።

5.2 የአካባቢ ጥበቃና የአየር ንብረት ለውጥ

የሀገራችንን የተፈጥሮ አካባቢና የብዝሃ ህይወት በመጠበቅ፣ የአየር ንብረት ለውጥን ተጽዕኖ በመቋቋምና በመቀነስ፣ ለቀጣዩ ትውልድ ጤናማና ዘላቂ አካባቢ ማውረስ።

5.2.1 የተቀናጀ የአካባቢ ጥበቃ ፖሊሲ:

- የደን ጭፍጨፋን መከላከል፣ ሰፊ የደን ልማትና የተፈጥሮ ደን መልሶ ማቋቋም ፕሮግራሞችን ማካሄድ (ከማህበረሰብ ተሳትፎ ጋር)።
- የአፈር መሸርሸርንና የመሬት መራቆትን ለመከላከል የሚያስችሉ የተቀናጁ የውሃና የአፈር ጥበቃ ሥራዎችን ማስፋፋት።
- የውሃ አካላትን (ወንዞች፣ ሀይቆች፣ ረግረጋማ ቦታዎች) ከብክለት መጠበቅና በዘላቂነት መጠቀም።
- የብዝሃ ህይወት ጥበቃን ማጠናከር (በተለይ ለአደጋ የተጋለጡ ዝርያዎችንና ሥነ-ምህዳሮችን)።

5.2.2 የአየር ንብረት ለውጥን መቋቋምና መቀነስ (Adaptation and Mitigation):

- የአየር ንብረት ለውጥን የሚቋቋሙ የግብርና አሰራሮችን (Climate-Smart Agriculture) ማበረታታት።
- የታዳሽ የሃይል ምንጮችን (ከላይ በኢኮኖሚ ፖሊሲ እንደተጠቀሰው) በማስፋፋት የካርቦን ልቀትን መቀነስ።
- የአየር ንብረት ለውጥን ተጽዕኖ ለመቋቋም የሚያስችሉ የማህበረሰብ አቅም ግንባታና የግንዛቤ ማስጨበጫ ሥራዎችን መስራት።
- በዓለም አቀፍ የአየር ንብረት ለውጥ ድርድሮች ላይ የሀገራችንን ጥቅም ማስከበርና የቴክኖሎጂና የፋይናንስ ድጋፍ ማፈላለግ።

5.2.3 የኢንዱስትሪና የከተሞች የአካባቢ አስተዳደር:

- ኢንዱስትሪዎች የአካባቢ ጥበቃ ህጎችን እንዲያከብሩና የብክለት ቁጥጥር ቴክኖሎጂዎችን እንዲጠቀሙ ማስገደድ።
- በከተሞች ቀልጣፋ የደረቅና የፈሳሽ ቆሻሻ አወጋገድ ሥርዓት መዘርጋት።
- አረንጓዴ የከተማ ልማት መርሆዎችን መከተል።

5.3 የከተሞች ልማትና አስተዳደር ፖሊሲ

የኢትዮጵያ ከተሞች የኢኮኖሚ ዕድገት ማዕከል፣ ለኑሮ ምቹ፣ ሁሉን አቀፍና ዘላቂ እንዲሆኑ ማድረግ።

5.3.1 የተቀናጀ የከተሞች ፕላንና የመሠረተ ልማት ልማት:

- ለእያንዳንዱ ከተማ የረጅም ጊዜ የተቀናጀ የልማት ፕላን (Master Plan) ማዘጋጀትና በአግባቡ መተግበር።
- የመኖሪያ ቤት አቅርቦትን (በተለይ ለዝቅተኛና ለመካከለኛ ገቢ ላላቸው) ማሻሻል (በመንግስት፣ በግሉ ዘርፍና በማህበራት ትብብር)።
- የከተማ መንገዶችን፣ የህዝብ ትራንስፖርት ሥርዓትን፣ የውሃና የፍሳሽ አገልግሎቶችን ማስፋፋትና ማዘመን።

5.3.2 የከተማ ኢኮኖሚና የሥራ ዕድል:

- በከተሞች የተለያዩ የኢኮኖሚ ዘርፎችን (ንግድ፣ አገልግሎት፣ አነስተኛና መካከለኛ ኢንዱስትሪዎች) በማበረታታት የሥራ ዕድል መፍጠር።
- የከተማ መደበኛ ያልሆነውን (Informal) የኢኮኖሚ ዘርፍ በመደገፍና በማሻሻል ወደ መደበኛው እንዲሸጋገር ማድረግ።

5.3.3 የከተሞች አስተዳደርና የህዝብ ተሳትፎ:

- የከተማ አስተዳደሮችን የፋይናንስና የአስተዳደር አቅም መገንባትና ራስን በራስ የማስተዳደር ሥልጣናቸውን ማጠናከር።
- የከተማ ነዋሪዎች በከተማቸው የልማትና የአስተዳደር ውሳኔዎች ላይ ሙሉ ተሳትፎ እንዲኖራቸው ማድረግ።

5.3.4 አረንጓዴና ለኑሮ ምቹ ከተሞች:

- በከተሞች አረንጓዴ ቦታዎችን፣ የፓርክና የመዝናኛ ስፍራዎችን ማስፋፋት።
- የከተማ አካባቢ ንጽህናንና የቆሻሻ አወጋገድን ማሻሻል።

5.4 የባህልና የቱሪዝም ፖሊሲ

5.4.1 የባህል ብዝሃነት ጥበቃና ማሳልበት:

- የኢትዮጵያን የብሄር-ብሄረሰቦችና ህዝቦች ባህላዊ እሴቶች፣ ቋንቋዎች፣ ጥበቦችና ልማዶች እንዲጠበቁ፣ እንዲያድጉና ለቀጣዩ ትውልድ እንዲተላለፉ ድጋፍ ማድረግ።
- የባህል ተቋማትን (ሙዚየሞች፣ ቤተ-መጻሕፍት፣ የባህል ማዕከላት) ማጠናከር።

5.4.2 የቱሪዝም ዘርፍ ልማት:

- የኢትዮጵያን ታሪካዊ፣ ባህላዊና ተፈጥሯዊ የቱሪስት መዳረሻዎችን በመጠበቅና በማሻሻል፣ የቱሪዝም መሠረተ ልማቶችን (ሆቴሎች፣ የትራንስፖርት አገልግሎት) በማሳደግ የቱሪዝም ዘርፉን ለሀገር የውጭ ምንዛሪ ግኝትና ለሥራ ዕድል ፈጠራ ያለውን አስተዋጽኦ ማሳደግ።
- ጠንካራ የቱሪዝም ግብይትና የማስተዋወቅ ስትራቴጂ መንደፍና መተግበር።
- የሀገር ውስጥ ቱሪዝምን ማበረታታት።

5.4.3 የኪነ-ጥበብ ዘርፎችን መደገፍ:

- የሙዚቃ፣ የፊልም፣ የቴአትር፣ የሥነ-ጽሑፍና ሌሎች የኪነ-ጥበብ ዘርፎችን በማበረታታት ለሀገር ባህል ዕድገትና ለፈጠራ ኢንዱስትሪው መሳልበት አስተዋጽኦ ማድረግ።

5.5 የስፖርት ፖሊሲ

5.5.1 ስፖርት ለሁሉም:

- ስፖርት ለህዝብ ጤና፣ ለማህበራዊ ትስስር፣ ለወጣቶች አዕምሯዊና አካላዊ ብቃት እንዲሁም ለሀገር ገጽታ ግንባታ ያለውን ሁለገብ ጠቀሜታ በመገንዘብ፣ የስፖርት ተሳትፎን በሁሉም የህብረተሰብ ክፍል (በተለይ በትምህርት ቤቶችና በማህበረሰብ ደረጃ) ማስፋፋት።

5.5.2 የስፖርት መሠረተ ልማትና የላቀ ውጤት:

- የስፖርት ማዘውተሪያ ቦታዎችንና ዘመናዊ ስታዲየሞችን በየአካባቢው ማስፋፋትና ማሻሻል።
- በተለያዩ የስፖርት አይነቶች የላቀ ውጤት ለማስመዝገብና በዓለም አቀፍ ውድድሮች ተወዳዳሪ ለመሆን የሚያስችሉ የችሎታ ፍለጋ፣ የሥልጠና ጥራት ማሻሻያና የማበረታቻ ሥርዓቶችን መዘርጋት።
- የስፖርት አስተዳደርንና የፌዴሬሽኖችን አቅም ማጠናከር።

5.6 የሀገራዊ ምክክርና የእርቅ ሂደት

በሀገራችን ለዘመናት የቆዩና አዲስ የተፈጠሩ የፖለቲካና የማህበራዊ ልዩነቶችን በዘላቂነት ለመፍታት፣ የህዝቦችን የጋራ መግባባት ለማጎልበትና ዘላቂ ሰላምን ለማምጣት ሁሉን አቀፍና ትርጉም ያለው የሀገራዊ ምክክርና የእርቅ ሂደት አስፈላጊ መሆኑን ኢአልፓ ያምናል።

5.6.1 ሁሉን አቀፍ የሀገራዊ ምክክር መድረክ:

- ሁሉንም የፖለቲካ ኃይሎች፣ የሲቪክ ማህበራት ተወካዮችን፣ የሃይማኖት መሪዎችን፣ የአገር ሽማግሌዎችን፣ ምሁራንን፣ ወጣቶችንና ሴቶችን ያካተተ ገለልተኛ፣ ነጻና ታዓማኒነት ያለው የሀገራዊ ምክክር መድረክ እንዲቋቋምና እንዲካሄድ ፓርቲያችን ይደግፋል ይሳተፋል።
- የምክክሩ አጀንዳዎች በሰፊ የህዝብ ተሳትፎ መወሰን አለባቸው።

5.6.2 የእርቅና የፍትህ ሂደቶች:

- ያለፉ የሙብት ጥሰቶችንና ግጭቶችን በተመለከተ እውነትን የማውጣት፣ ፍትህን የማረጋገጥ (ተጠያቂነትንና ካሳን ጨምሮ)፣ የእርቅና የማህበረሰብ ፈውስ ሂደቶችን (Transitional Justice) በማቀናጀት መተግበር።
- ይህ ሂደት በቀልን መሰረት ያላደረገ፣ ይልቁንም ለወደፊቱ ተመሳሳይ ችግሮች እንዳይደገሙ የሚያደርግና የሀገራዊ አንድነትን የሚያጠናክር መሆን አለበት።

5.6.3 የሰላም ግንባታና የግጭት መከላከል:

- የግጭት መንስኤዎችን በጥልቀት በመለየት ዘላቂ መፍትሄዎችን ማስቀመጥ።
- የማህበረሰብ አቀፍ የሰላም ግንባታና የግጭት አፈታት አቅምችን ማጠናከር።
- የመቻቻል፣ የመከባበርና የሰላማዊ አብሮ መኖር ባህልን በህብረተሰቡ ውስጥ ማስረጽ።

ማጠቃለያ

የኢትዮጵያ አንድነት እና ልማት ፓርቲ (ኢአልፓ) በዚህ ፕሮግራም ላይ ያቀረባቸው የፖሊሲ አቅጣጫዎችና ስትራቴጂዎች፣ ሀገራችን ኢትዮጵያ የገባችበትን ዘርፈ ብዙ ፈተናዎች በመገንዘብና የህዝባችንን የዘመናት የሰላም፣ የዴሞክራሲና የብልጽግና ጥያቄዎች ምላሽ ለመስጠት ታስበው የተነደፉ ናቸው። ፕሮግራማችን በ"አንድነትና ልማት" ማዕከላዊ መርሆቻችን ላይ የተመሰረተ ሲሆን፣ የ"ሶሻል ዴሞክራሲና የሊበራል ዴሞክራሲ ጥምረት" ርዕዮተ ዓለምን መሠረት ያደረገ ነው።

በፖለቲካው ዘርፍ፣ ሁሉን አቀፍ ዴሞክራሲያዊ ሥርዓት ለመገንባት፣ የህግ የበላይነትን ለማስፈን፣ የዜጎችን ሰብዓዊና ዴሞክራሲያዊ መብቶች ያለ ምንም ገደብ ለማረጋገጥ፣ የመንግስት አካላትን ተጠያቂነት ለማረጋገጥና የሀገራችንን ብዝሃነት ያከበረ ጠንካራ "አንድነት-ተኮር ፌዴራሊዝም" በ"ክፍለ ሀገር" አከላለል ለመገንባት ቆርጠናል።

በኢኮኖሚው ዘርፍ፡ "ማህበራዊ ገበያ ኢኮኖሚ" መርህን በመከተል የግሉን ዘርፍ በማበረታታት፤ የመንግስትን ስትራቴጂካዊ ሚና በማጠናከር፤ በሁሉም የኢኮኖሚ ዘርፎች (ግብርና፤ ኢንዱስትሪ፤ አገልግሎት) ፈጣንና ዘላቂ ዕድገት በማምጣት፤ ሰፊ የሥራ ዕድል በመፍጠርና ፍትሃዊ የሀብት ክፍፍልን በማረጋገጥ የዜጎቻችንን የኑሮ ደረጃ ለማሻሻል እንጥራለን።

በማህበራዊው ዘርፍ፡ ድህነትን በማስወገድ፤ ጥራት ያለው ትምህርትና ጤና ለሁሉም ተደራሽ በማድረግ፤ የሴቶችን፤ የወጣቶችን፤ የአካል ጉዳተኞችንና ሌሎች ተጋላጭ የህብረተሰብ ክፍሎችን መብትና ተሳትፎ በማረጋገጥ፤ ፍትሃዊና እኩልነት የሰፈነበት ማህበረሰብ ለመገንባት እንሰራለን።

የጸጥታ ተቋሞቻችን ለህገ-መንግስቱና ለሲቪል ባለሥልጣን ተገዥ፤ ከፖለቲካ ወገንተኝነት የጸዱና የህዝብን ሰላምና ደህንነት እንዲሁም የሀገርን ሉዓላዊነት በብቃት የሚጠብቁ እንዲሆኑ እናደርጋለን። የውጭ ግንኙነታችን የሀገራችንን ጥቅም ያስቀደመ፤ በጋራ መከባበር ላይ የተመሰረተና ለቀጠናው ሰላምና ትብብር ቅድሚያ የሚሰጥ ይሆናል። የመገናኛ ብዙሃን ነጻነትን በማረጋገጥ የህዝብን የመረጃ ተደራሽነትና የሀሳብ ብዝሃነትን እናበረታታለን።

በተጨማሪም፤ ለሳይንስና ቴክኖሎጂ ዕድገት፤ ለአካባቢ ጥበቃ፤ ለዘመናዊ የከተሞች ልማት፤ ለባህልና ቱሪዝም መጎልበት እንዲሁም ለሀገራዊ ምክክርና እርቅ ሂደት ልዩ ትኩረት እንሰጣለን።

የፓርቲው ጥሪ ለህዝብ

ውድ የኢትዮጵያ ህዝቦች፤

የኢትዮጵያ አንድነት እና ልማት ፓርቲ (ኢአልፓ)፤ ሀገራችንን ከገባችበት ፈተና አውጥተን፤ ሁላችንም በኩራትና በተስፋ የምንኖርባትን ታላቅ ኢትዮጵያን ለመገንባት ያለውን ጽኑ ፍላጎትና ቁርጠኝነት በዚህ ፕሮግራም አማካኝነት አቅርቧል። ይህ ፕሮግራም የእኛ ብቻ ሳይሆን፤ የለውጥ ናፋቂው የኢትዮጵያ ህዝብ የጋራ ህልምና ምኞት ነጸብራቅ ነው ብለን እናምናለን።

የታሪክ አደራ ያለብን እኛው ኢትዮጵያውያን ራሳችን ነን። የሀገራችንን የወደፊት ዕጣ ፈንታ የምንወስነው እኛው ነን። ኢአልፓ፤ ይህንን ታሪካዊ ኃላፊነት ለመወጣትና ለውጥን እውን ለማድረግ በሚደረገው ጉዞ ሁሉ ከጎናችሁ እንዲቆም ጥሪውን ያቀርባል።

- **ለወጣቶች፡** እናንተ የሀገራችን የነገ ተስፋና የለውጥ ሞተር ናችሁ። በሀገራችሁ ጉዳይ ላይ በንቃት እንድትሳተፉ፤ በዕውቀትና በክህሎት እራሳችሁን እንድታስታጥቁና የኢትዮጵያን ህዳሴ እውን በማድረግ ሂደት የበኩላችሁን እንድትወጡ ኢአልፓ ከጎናችሁ ይቆማል።
- **ለሴቶች፡** እናንተ የህብረተሰባችን የጀርባ አጥንት ናችሁ። በሁሉም የሀገራችን የፖለቲካ፤ የኢኮኖሚና የማህበራዊ ህይወት ዘርፎች እኩል ተሳትፏችሁ እንዲረጋገጥና መብቶቻችሁ እንዲከበሩ ኢአልፓ ይሰራል።
- **ለእርሶ አደሮችና አርብቶ አደሮች፡** እናንተ የሀገራችን የምግብ ዋስትና መሰረት ናችሁ። ምርታማነታችሁ እንዲያድግ፤ የኑሮ ደረጃችሁ እንዲሻሻልና የመሬት ይዞታ ዋስትናችሁ እንዲከበር ኢአልፓ ይጥራል።
- **ለሰራተኞችና ለባለሙያዎች፡** እናንተ የሀገራችን የልማት አንቀሳቃሾች ናችሁ። መብቶቻችሁ እንዲከበሩ፤ የሥራ ሁኔታችሁ እንዲሻሻልና በሙያችሁ ሀገራችሁን እንድታገለግሉ ኢአልፓ ምቹ ሁኔታ ይፈጥራል።
- **ለምሁራንና ለባለሀብቶች፡** እናንተ የሀገራችን የዕውቀትና የሀብት ምንጮች ናችሁ። በሀገራችን ልማትና የኢኮኖሚን ጥረቶች ላይ በንቃት እንድትሳተፉ ኢአልፓ ያበረታታል።
- **ለሁሉም ኢትዮጵያውያን በሀገር ውስጥም ሆነ በውጭ ለምትኖሩ፡** ኢትዮጵያ የሁላችንም የጋራ ቤታችን ናት። በሀገራችን ሰላም፤ አንድነትና ልማት እንዲሰፍን ሁላችንም በጋራ እንነሳ። ኢአልፓ በዜግነት ላይ የተመሰረተ፤ ሁሉን አቃፊና የሁሉም ኢትዮጵያዊ ድምጽ የሚሰማበት የፖለቲካ መድረክ ነው።

በመሆኑም፣ የኢትዮጵያ አንድነት እና ልማት ፓርቲ (ኢአልፓ) ፕሮግራሙን በመደገፍ፣ አባል በመሆንና በፓርቲው እንቅስቃሴዎች ላይ በንቃት በመሳተፍ፣ ለሀገራችን የተሻለ ነገን ለመገንባት በሚደረገው ታሪካዊ ጉዞ ላይ የበኩላችሁን አስተዋጽኦ እንድታበረክቱ በአክብሮት ጥሪያችንን እናቀርባለን።